

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

'Εν Αθήναις τῆ 13' Ιανουαρίου 1932

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμὸς φύλλου 12

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περὶ ἀναλυτικοῦ προγράμματος διδακτικῶν μαθημάτων σχολείων Μ. Ἐκπαίδευσως διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1931—32.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄφει: τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νόμου 4378 περὶ διακορύψεως τῶν σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως καὶ τὸ ἄρθρον 8 ἐδάφ. 1 παράφρ. ε' τοῦ νόμου 4953 περὶ διοικήσεως τῆς Ἐκπαίδευσως προτάσει: τὸ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Ἑραυμάτων Ὑπουργεῖο, ληθόντος ὑπ' ὄφει: καὶ τῆς ὑπ' ἀρ.θ. 123 πράξεως τοῦ Ἐκπδ. Γνωμοδ. Συμβουλίου, καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεφασίσανεν καὶ διατάσσασιν.

Ἄρθρον 1.

Τὸ πρόγραμμα τῶν εἰς τὰ Γυμνάσια, τὰς δύο κατωτέρως τάξεως τῶν Προσχητικῶν Λυκείων καὶ ἡμιγυμνάσια τοῦ Κράτους Δημόσια καὶ Ἰδιωτικά, διδασκτικῶν μαθημάτων κανονίζεται: ἀπὸ μετὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1931—32 διὰ τὰς δύο κατωτέρως τάξεως αὐτῶν, ἐφεξῆς δὲ κατ' ἔτος δι' ἐκάστην τῶν ἐπιμέμων τάξεων τῶν Γυμνασίων ὡς ἀκολουθοῦσι:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Τάξις Α'.

Ἰερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Δαθῆκης. Μετὰ σύντομον γεωγραφικὴν ἐξήγησιν τῆς χώρας ἐν ἣ ἔβρισαν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς, ἐπισκόπησις τῆς ἱστορίας του, ἰδίως δὲ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς του ἐξελίξεως, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἱστορικοῦ του βίου μέχρι: τῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἐνδιαφερόμενα κυρίως εἰς τὰ ἱστορικὰ σημεῖα, τὰ προκατασκευάσαντα ἢ καταστήσαντα ἀναγκαίαν τὴν ἐλευσίαν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ.

Τάξις Β'.

Ἰερὰ Ἱστορία τῆς Καινῆς Δαθῆκης. Μετὰ σύντομον ἐπισκόπησιν τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰησοῦ παραστατικὴ ἱστορία τοῦ βίου καὶ τῆς δοσέως τοῦ Κυρίου, βασίζομένη καὶ ἐπὶ τῆς ἀναγνώσεως περικυπῶν ἐκ τῶν ἱστορικῶν μερῶν τῶν Εὐαγγελίων.

Τάξις Γ'.

Ἱστορία τοῦ ἔργου τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐξαρουμένην ἰδίως τῶν μερῶν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς διαφορὰς τὰς ὑφισταμένας μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ συνζυμένων τῶν σημερινῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας πρὸς τὰς λοιπὰς (ἐνωτικὴ κίνησις) καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας κοινότητας τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν. (Παρο-

δοξῶν Συνέδριον ἐν Κων)πύλει, ἡ ὀρθόδοξος Προσώπος ἐν Ἄγιφ Ὅρει.

Τάξις Δ'.

1. Μετὰ σύντομον εἰσαγωγήν εἰς τὴν Π. Δαθῆκην ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν περικυπῶν ἐκ τῶν Ἰσραηλιτικῶν καὶ τῶν Ποιητικῶν καὶ τῶν Προφητικῶν βιβλίων αὐτῆς, ὅν τὸ περιεχόμενον ἀναφέρεται: εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς ἀντιλήψεις τοῦ Ἰσραὴλ καὶ σχετίζεται μὲ τὴν ἐλευσίαν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, μέχρι: τήλους Δεκαμερίου.

2. Μετὰ σύντομον εἰσαγωγήν, εἰς τὴν Κ. Δαθῆκην ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικυπῶν ἐκ τῶν βιβλίων αὐτῆς (Εὐαγγελίων Πράξεων καὶ Ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων), ἀναφερομένων εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι: τήλους τοῦ ἔτους.

Τάξις Ε'.

Ὁρθόδοξος κατήχησις δι' ἀνακεφαλαιώσεως καὶ συστηματοποίησησεως τῶν ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσιν ἐξαχθεῖσιν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν καὶ καθιερωσῶν τῶν μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου καὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ὀρισταμένων δογματικῶν διαφορῶν καὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς Χριστιανικῆς ὑπὲρ τὰς λοιπὰς θρησκευτικὰς μέχρι: τήλους Ἰανουαρίου.

Σύντομος καὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἐποπτικὴ λειτουργικὴ μετ' ἀναγνώσεως τῶν κυριωτέρων προτύπων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ὑμολογικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι: τήλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

Τάξις ΣΤ'.

Χριστιανικὴ Ἠθικὴ δι' ἀνακεφαλαιώσεως καὶ συστηματοποίησησεως τῶν ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσιν ἐξαχθεῖσιν ἠθικῶν ἀληθειῶν.

2. ΠΡΑΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξις Α'.

1. Γλωσσικὴ διδασκαλίς ἐπὶ τῆ βάσει ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ περικυπῶν τοῦ ἐγκυριμένου Ἀναγνωστικοῦ αὐτῆς.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνωτέρω ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας καὶ ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἀντίστοιχα φαινόμενα τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἐξέτασις τῆς Γραμματικῆς τοῦ Ἄττι καὶ πρὸς λόγου μέχρι: τῶν εἰς μὴ συμπληρωσάντων.

Ποικιλία ἐργασίαι τῶν μαθητῶν πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ ἐντύπωσιν τῶν ἐκδόσεων ἐξεταζομένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς (ὡς γραφικῶν καὶ οἰκῶν ἢ ἐν τῷ σχολείῳ γυμνασιακῶν κλίσεως, διαρθρωμένων ἐν τῷ σχολείῳ ὑπὸ τῶν μαθητῶν, προσωρικῆς ἢ γραπτῆς ἐπὶ τὸ πλῆθος ἐν τῷ σχολείῳ μεταφράσεις εἰς τὸ ἀρχαίον ἰδίωμα τῶν εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν συνταχθέντων σχετικῶν περικυπῶν τοῦ ἐγκυριμένου Ἀναγνωστικοῦ, ἰδίως δὲ μεταφράσεις ἐκ τῶν ἀρχαίων εἰς τὸ νέον ἰδίωμα ἢ ἀντιπροσώπων προτάσεων συντεθειμένων ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ σχετικῶν πρὸς τὰ ἐξεταζόμενα μέρη τῆς Γραμματικῆς καὶ κατὰ τὸ δυνατόν σύνθεσις τῶν μεταφραζομένων εἰς τὸ ἀρχαίον εἰς μικρὰς προσωρικὰς ἢ γραπτὰς συνθέσεις κτλ.).

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ β' τριμήνου, ἐξ ἀφορμῆς ἐπίσης τῆς

αναγνώσεως του 'Αναγνωστικού και ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἀντίστοιχα συστακτικὰ φαινόμενα τῆς νέας Ἑλληνικῆς, ὅπως πρακτικῆ ἐξέτασις τῆς χαρακτηριζούσης τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἀκόλουθον συστακτικῆς ὁδοῦ: τῆς κατὰ πάσας τὰς πλαγίας πτώσεις ἐκφοράς τοῦ ἀντικειμένου, τοῦ εἰδικοῦ καὶ πάλαι ἀπαμφερότου καὶ τοῦ ὑποκείμενου αὐτῶν, τῆς τροπῆς τῆς ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικὴν καὶ τοῦ καίτοι αἰτίου, τῆς χρήσεως τῶν μετῶν καὶ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, τῆς ὀργανικῆς Δοτικῆς, τῆς Δοτικῆς τοῦ αἰτίου καὶ τῆς Δοτικῆς τῆς ἀναφορᾶς.

2. Εἰσαγωγή τῶν μαθητῶν εἰς τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν βίβλ κατὰ προστάει εἰς αὐτοῦς στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ. Πρὸς ταύτην χρησιμοποιοῦνται:

α) Ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα τῶν περιουσιῶν τοῦ 'Αναγνωστικοῦ.

β) Ἀνάγνωσις ἐκ τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐδος ἐν δοκίμῳ ἐμμέτρῳ μεταφράσει εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, γινόμενη ἐπὶ δύο καθ' ἑβδομάδα ὥρας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους μέχρι τέλους Μαρτίου, καὶ

γ) Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα ἐκλογῶν ἐκ τῶν Νεκρῶν Διαλόγων τοῦ Λουκιανῶ, γινόμενη ἐπὶ δύο ὥρας καθ' ἑβδομάδα κατ' Ἀρτίλους καὶ Μᾶζον.

Λογικῆ ἐπεξεργασία καὶ σύνθεσις τῶν ἐκαστῶ ἀναγνωσκομένων πρὸς σχηματισμὸν περιεκτικῆς καὶ σαφούς εἰκόνας αὐτῶν.

Πραγματικῆ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκομένων πρὸς συναγωγήν καὶ ταξινόμησιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἀπαιτούμενων προσιωτέων στοιχείων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκτίμησις τῶν στοιχείων τούτων ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Τάξις Β'.

1. Γνωστικὴ διδασκαλία ἐπὶ τῇ βάσει ἀναγνώσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν ἐν τῇ ἀρχαῖᾳ Ἑλληνικῇ περιουσίᾳ τοῦ ἐγκεκριμένου 'Αναγνωστικοῦ αὐτῆς.

Ἐξ ἐφαρμογῆς αὐτῆς καὶ ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἀντίστοιχα γραμματικὰ φαινόμενα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς ἐξέτασις τῶν ὑποκείμενων μερῶν τῆς Γραμματικῆς τοῦ Ἀττικῶ περὶ τοῦ λόγου.

Ἐργασίαι τῶν μαθητῶν πρὸς ἐφαρμογήν καὶ ἐντύπωσιν τῶν ἐκαστῶν ἐξεταζομένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς, ὡς ἐν τῇ Α' τάξει.

Ἐξέτασις ὡς ἐν τῇ Α' τάξει τῆς χαρακτηριζούσης τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἀκόλουθον συστακτικῆς ὁδοῦ: τῆς συμφωνίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ ρήματος πρὸς δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα, τοῦ ὀρισμοῦ τῶν ὀσιστικῶν καὶ τοῦ ἐπιθέτου, τῆς συντάξεως τῶν παραθετικῶν, τῶν προθετικῶν διορισμῶν καὶ τῆς συντάξεως τῶν διαφόρων προθέσεων, τῆς Γεντικῆς ἀπλότου, τῆς Ἑδοκτικῆς καὶ τῆς Ὀριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν, τῶν ἐφηρηματικῶν διορισμῶν, τῆς χρήσεως τῶν Ἐγγλισίων ἐν τῷ ἀπλότῳ καὶ τῷ ἐξηρητημένῳ, λόγου, τῆς Ἑδοκτικῆς τοῦ πλαγιῶ λόγου, τῶν ἀφροσύμων ρημάτων, τῶν ἀφαπτικῶν μορφῶν καὶ τῆς συντάξεως τοῦ ἀπαφροσύμου μὴ.

2. Ἀνάγνωσις συγγραφέων. Εἰσαγωγή τῶν μαθητῶν εἰς τὰ προσιωτέα στοιχεῖα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Λογιστηρικὰ στοιχεῖα αὐτῶν.

α. Ἀνάγνωσις κατὰ τὸν πρῶτον μῆχαν καὶ ἐκ παραλλήλων πρὸς τὴν ἐν τῇ τάξει διδασκαλιῇ Ἰστορίαν ἐκλογῶν ἐκ τῶν τὰ Ἑλληνικὰ πραγματευομένων βιβλίων τοῦ Ἡρόδοτου (βιβλ. V-IX) ἐν δοκίμῳ μεταφράσει εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα τῶν εὐκολοτέρων καὶ ὀφαιότερων μερῶν τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφώντος, συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως ἐκτενῶν, σαφῶν καὶ γλαφυρῶν περιλήψεων ἢ καὶ δοκίμου μεταφράσεως τῶν λοιπῶν μερῶν, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τέλους Φεβρουαρίου. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα ἐκλογῶν ἐκ τῶν δύο πρῶτων βιβλίων τῆς Ἀναβάσεως τοῦ Ἀρριανῶ (πλὴν τῶν κεφαλαίων 7-11 τοῦ πρώτου βιβλίου),

ὡς καὶ γλαφυρᾶς μεταφράσεως τοῦ ὑπολοίπου μέρους τοῦ ἔργου, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου μέχρι τέλους τοῦ ἔτους.

Λογικῆ ἐπεξεργασία καὶ σύνθεσις τῶν ἀναγνωσκομένων πρὸς σχηματισμὸν περιεκτικῆς, ἀλλὰ σαφούς εἰκόνας τῆς ὁδοῦ ἐξέλιξεως τῶν ἱστορικῶν.

Ἐξάγωγη, ταξινόμησις καὶ ἐκτίμησις τῶν ἐν τοῖς ἀναγνωσκομένοις ἀπαιτούμενων προσιωτέων στοιχείων τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔθνου πολιτισμοῦ.

Σύγκρισις τῶν ἀναγνωσθέντων ἔργων τοῦ Ἡροδοτοῦ, τοῦ Ξενοφώντος καὶ τοῦ Ἀρριανῶ πρὸς τὰ λοιπὰ μέχρι τότε ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀναγνωσθέντα περὶ ἔργα (π.χ. τὸ Ἀναγνωστικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, τὸ Ἀναγνωστικὸν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου κτλ.), καθορισμὸς τῶν ὀσιστικῶν διακριτικῶν γνωρισμάτων τῶν καὶ σχηματισμὸς ἀπλῆς καὶ σαφούς ἐνοίας τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου καὶ τῆς ἱστοριογραφίας. Ἡ χρησιμότης τῆς ἱστοριογραφίας. Ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Ἀρριανὸς ὡς ἱστορικοὶ συγγραφεῖς.

β. Ἀνάγνωσις ἐκ τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐδος ἐν δοκίμῳ ἐμμέτρῳ μεταφράσει γινόμενη ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Στοιχειώδης καλαισθητικῆ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκομένων ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἐν τοῖς Νέοις Ἑλληνικοῖς ἀναγνωσκόμενα Δημοτικὰ τραγούδια (ποιητικὸν τρόπον καὶ σχήματι, μέτρον κτλ.).

Τάξις Γ'.

1. Ἀνάγνωσις συγγραφέων. α. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα ἐκλογῶν ἐκ τῆς Κύρου Παιδείας τοῦ Ξενοφώντος, συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως λογοτεχνικῶν μεταφράσεων τῶν λοιπῶν μερῶν μέχρι τέλους Δεβρίου. Λογικῆ καὶ πραγματικῆ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκομένων ἀναλόγων πρὸς τὴν γινομένην εἰς τὴν δευτέραν τάξιν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἱστορικῶν συγγραφέων.

Σύγκρισις τῆς Κύρου Παιδείας πρὸς τὰ ἀναγνωσθέντα ἱστορικὰ ἔργα τοῦ Ξενοφώντος, τοῦ Ἡροδοτοῦ καὶ τοῦ Ἀρριανῶ, καθορισμὸς τῶν διακριτικῶν αὐτῆς γνωρισμάτων καὶ σχηματισμῶν ἀπλῆς καὶ σαφούς ἐνοίας τῆς μυθιστορίας. Οἱ σκοποὶ καὶ ἡ χρησιμότης αὐτῆς. Ὁ Ξενοφῶν ὡς πατὴρ τῆς μυθιστοριογραφίας.

β. Ἀπὸ τοῦ Ἰωνοκρίτου καὶ ἐφεξῆς ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα πρῶτον μὲν ἐκ τῶν μικρῶν δικανικῶν λόγων τοῦ Λυσίου (π.χ. τῶν: ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου, περὶ τοῦ σπυλοῦ, ὑπὲρ Μαντιθέου, κατὰ τὸν σιτοπωλῶν, κατὰ Φίλωνος, κατ' Ἐργακλέους κλπ.), συμπληρωμένη διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἄλλων δικανικῶν λόγων αὐτοῦ ἐν δοκίμῳ μεταφράσει, κατόπιν δὲ ἐνός ἐκ τῶν μικροτέρων συμβουλευτικῶν ἢ ἐπιδεικτικῶν λόγων τοῦ Ἰσοκράτους (π.χ. τῶν: πρὸς Νικολέαν, περὶ εἰρήνης, Εὐχάρου, πρὸς Δημόκριτον κτλ.), συμπληρωμένη ἐπίσης διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἄλλων λόγων αὐτοῦ, εἰ δυνατόν δὲ τοῦ Πανηγυρικοῦ, ἐν δοκίμῳ μεταφράσει.

Λογικῆ ἐπεξεργασία καὶ σύνθεσις, τῶν ἐκαστῶ ἀναγνωσκομένων μερῶν ἐκαστοῦ λόγου πρὸς συναγωγήν τῶν κυριωτάτων νοημάτων αὐτοῦ.

Πραγματικῆ ἐπεξεργασία τῶν αὐτῶν πρὸς συναγωγήν, ταξινόμησιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν τῶν γενικῶν συνθηκῶν, ἀ ὅποια ἐπρόκειτοσαν ἐν Ἑλλάδι τὴν γένεσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ρητορείας, ὅσων τῶν εἰδικῶν καὶ σχετικῶν πρὸς τοὺς ἀναγνωσκομένους λόγους δικαστικῶν, πολιτικῶν, πολιτικῶν, ἠθικῶν ὀρθοσκευτικῶν κλπ. συνθηκῶν.

Στοιχειώδης καλαισθητικῆ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκομένων πρὸς σχηματισμὸν ἁπλῶν καὶ σαφῶν ἐνοιῶν τῶν ρητορικοῦ λόγου, ὅσων τῶν διαφόρων γενῶν αὐτοῦ, τῶν κυρίων μερῶν τοῦ ρητορικοῦ λόγου ἐκαστοῦ γένους, τοῦ ρητορικοῦ ὄρους καὶ τῶν εἰδῶν αὐτοῦ, τῶν μέσων τῆς ρητορικῆς ἐκφράσεως κτλ. Ὁ Λυσίου καὶ ὁ Ἰσοκράτης ὡς ρήτορες.

γ. Ἀνάγνωσις ἐκ τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐδος ἐν δοκίμῳ ἐμμέτρῳ μεταφράσει γινόμενη ὡς ἐν τῇ β' τάξει ἐπὶ δύο ὥρας ἀπὸ δεκαπενθήμερον. Καλαισθητικῆ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγι-

νοσκομένω γινομένη ἐν παραλληλιῳ πρὸς τὸ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει ἀναγνωσκόμενον νεοελληνικὸν ἔπος.

2. Γλωσσικὴ διδασκαλία. Α) Γραμματικὴ. Ἐπὶ εὐκλεῖα παρατηρούμενων ἑλλείψεων τῶν μαθητῶν εἰς τὴν Γραμματικὴν τὸ Ἄττικόν περὶ λόγου, ἐπανέθετα τῶν σχετικῶν μερῶν μετ' ἀνάλογον ἐργασίων τῶν μαθητῶν ἐφαρμογῆς καὶ ἐντυπώσεως, ὡς ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι. Γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία ἐνίων γραμματικῶν φαινομένων.

Β) Συνακτικόν. Ἐπι τῇ βάσει καταλλήλων καὶ ἥδη ἡρηγυμένωων μερῶν ἐκ τῶν ἀναγνωσκόμενων Ἄττικων συγγραφῶν καὶ κατόπιν προμελέτης αὐτῶν ἀπὸ καθορισμένης συνακτικῆς ἀπόψεως ὑπὸ τῶν μαθητῶν συστηματικώτερα ἐξέτασις τῶν κυριωτέρων συνακτικῶν φαινομένων τῶν ἀρχαίου λόγου. Γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία ἐνίων ἐξ αὐτῶν.

Στοιχειώδης ἐξέτασις τῆς ἀρχαιοκοινωνικῆς τῶν ἀρχαίου λόγου καὶ καταδείξεις τῆς συμβολῆς αὐτῆς πρὸς λογικὴν καὶ καλλιπῆ παραστάσεων τῶν νοημάτων.

Ποικίλα ἐργασία τῶν μαθητῶν: Α) πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἐκάστοτε ἐξεταζόμενων μερῶν τῶν Συνακτικῶν (ὡς α: προφορικὴ ἢ γραπτὴ ἐν τῷ σχολείῳ μεταφράσεις ἐκ τῶν ἀρχαίου εἰς τὸ νέον καὶ τάνταλιν προτάσεων σχετικῶν πρὸς τὰ μέση ταῦτα διδόμενων ὑπὸ τῷ διδάσκοντι, β: ὁμοίαι μεταφράσεις προτάσεων συντιθεμένων ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητῶν καὶ σύνθεσις τῶν μεταφραζόμενων εἰς τὸ ἀρχαίου εἰς μικρὰς συνθέσεις κτλ.), Β) πρὸς ἐφαρμογὴν μεϊόνων καὶ αὐτοτελῶν δεδιδαγμένων τμημάτων αὐτοῦ (ὡς α: γραπτὴ ἐν τῷ σχολείῳ μεταφράσεις ἐκ τῶν ἀρχαίου εἰς τὸ νέον καὶ τάνταλιν οἰσρὰς προτάσεων ἀναφερομένων εἰς τὸ ἐκάστοτε ἐφαρμοζόμενον τμήμα καὶ ἄμεσος διέρθωσις αὐτῶν ὑπὸ τῶν μαθητῶν, β: γραπτὴ ἐν τῷ σχολείῳ μεταφράσεις ἐκ τῶν ἀρχαίου εἰς τὸ νέον καὶ τάνταλιν δεδιδαγμένου κειμένου, παρουσιάζοντος τὰ πρὸς ἐφαρμογὴν συνακτικὰ φαινόμενα κτλ.).

Τάξις Δ'.

1. Ἀνάγνωσις συγγραφέων α. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία δύο ἐκ τῶν Ὀλυμπιακῶν καὶ ἐνὸς Φιλίππειου τοῦ Δημοσθένους, συμπληρούμενη δι' ἀναγνώσεως δοκίμου μεταφράσεως ἐκλεκτῶν μερῶν τοῦ περὶ στεφάνου λόγου, ὡς καὶ ἀνάγνωσις δοκίμου μεταφράσεως τοῦ Κατὰ Λευκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου μέχρι τέλους Ἰανουαρίου.

Λογικὴ καὶ πραγματικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἐκάστοτε ἀναγνωσκόμενων μερῶν ἐκάστοτο λόγου ἀνάγνωσις πρὸς τὴν γινομένην ἐν τῇ τρίτῃ τάξει κατὰ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ Λυσίου καὶ τοῦ Ἰσοκράτους.

Καλαισθητικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἐκάστοτε ἀναγνωσκόμενων πρὸς καθαρωτέραν διαγραφὴν τῶν ἐνοιῶν τοῦ ρητορικοῦ λόγου, τῶν διακρίσεων γενῶν αὐτοῦ, τῶν κυρίων μερῶν τοῦ ρητορικοῦ λόγου, τῶν εἰδῶν τοῦ ρητορικοῦ βρῦτος, τῶν μέσων τῆς ρητορικῆς ἐκφράσεως κτλ. Ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Λυκούργος ὡς ῥήτορες.

β. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία κατ' ἐκλογὴν ἱστορικῶν μερῶν τοῦ Θουκυδίδου, ἀποτελούντων ἐνιαία τμήματα συμπληρουμένη δι' ἀναγνώσεως δοκίμου μεταφράσεως μεϊόνων τμημάτων, περιεχόντων καὶ δημηγορίας.

Λογικὴ καὶ πραγματικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἐκάστοτε ἀναγνωσκόμενων, ἀναλόγως πρὸς τὴν γινομένην ἐν ταῖς κατωτέραις τάξεσι κατὰ τὴν ἀνάγνωσι τῶν ἄλλων Ἱστορικῶν.

Συμπληρωσις τῆς ἐννοίας τῆς Ἱστοριογραφίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Θουκυδίδου. Ὁ Θουκυδίδης ὡς ἱστορικὸς συγγραφεύς.

γ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔτους ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία μὴ ἀναγνωσθέντων μερῶν τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας καὶ δύο ραψωδιῶν τῆς Ὀμήρου Ἰλιάδος, συμπληρούμενη δι' ἀναγνώσεως δοκίμου ἑμμέτερου μεταφράσεως ἄλλων δύο τοὐλάχιστον ραψωδιῶν αὐτῆς.

Λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἐκάστοτε ἀναγνωσκόμενων πρὸς συμπληρῆσιν τῶν κυρίων νοημάτων αὐτῶν.

Πραγματικὴ ἐπεξεργασία τῶν αὐτῶν πρὸς-συναγωγῆν καὶ ταξινομησιν τῶν κυριωτέρων στοιχείων τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν ἀπαντώντων εἰς αὐτά. Ὁ Ὀμηρικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλλάδα. Ἐκτίμησις τῆς ἐξελίξεως.

Ἐπι τῇ βάσει τῆς μέχρι τοῦδε ἀναγνώσεως τοῦ Ὀμήρου καὶ ἐν παραλληλιῳ καὶ πρὸς τὸ νεοελληνικὸν ἔπος καθορισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ ἔπους, καὶ δὴ τοῦ ἠρωϊκοῦ, καὶ τῶν μέσων τῆς ἐπιτικῆς παραστάσεως. Ὁ Ὀμηρὸς ὡς τὸ πρότυπον τῆς ἐπιτικῆς ποιήσεως. Στοιχειώδης ἐξέτασις τῆς σχέσεως τῆς ἐπιτικῆς ποιήσεως πρὸς τὰ γινώσθαι λογοτεχνικὰ εἶδη (ἱστορίαν, μυθιστορίαν, ρητορείαν) καὶ πρὸς τὰς εἰκαστικὰς τέχνας, καὶ διὰ τὴν Πλαστικὴν καὶ Γραφικὴν. Ἀνεύρεσις μερῶν μεταδῶν τῶν ἀναγνωσκόμενων, δίδοντων ἀφορμὴν εἰς πλαστικὴν καὶ γραμμικὴν παραστάσει καὶ χρησιμοποίησιν αὐτῶν εἰς ταύτην.

Σύντομος ἐξέτασις τοῦ βακτικοῦ ἐξοπλήτρου καὶ ἀσκησις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἑμμέτερον ἀνάγνωσι τοῦ ἐκάστοτε ἐρμηνευομένου μέρους.

2. Γλωσσικὴ διδασκαλία. Α) Γραμματικὴ. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ὀμήρου σύντομος ἀντιπαράθεξις τῆς Ὀμηρικῆς Γραμματικῆς πρὸς τὴν τῆς Ἄττικῆς διαλεκτοῦ. Γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία ἐνίων γραμματικῶν φαινομένων.

Β) Συνακτικόν. Συμπληρωματικὴ ἐξέτασις τῶν κυριωτέρων συνακτικῶν φαινομένων τῶν ἀρχαίου λόγου καὶ ποικίλα ἐργασία τῶν μαθητῶν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἐκάστοτε ἐξεταζόμενων, ὡς ἐν τῇ Ι' τάξει.

Τάξις Ε'.

1. Ἀνάγνωσις συγγραφέων. α. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τοῦ Κρίτωνος τοῦ Πλάτωνος, συμπληρούμενη δι' ἀναγνώσεως δοκίμου μεταφράσεως τῆς ἀπολογίας τοῦ Σωκράτους τοῦ αὐτοῦ φιλοσόφου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου.

Λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκόμενων πρὸς συμπληρῆσιν τῶν κυριωτέρων νοημάτων αὐτῶν.

Ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκόμενων ἀπὸ φιλοσοφικῆς-ἠθικῆς ἀπόψεως πρὸς εὐέρεσιν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ Σωκράτους-Πλάτωνος καὶ ἐκτίμησις αὐτῶν (π. χ. εἰς τὸν Κρίωνα τῶν ἀρχῶν: τὸ ἀπόλυτος ὑπακούει εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος, ἐν πόσει δὲ περιπέσιος τοῦ μὴ ἀνταδικεῖν). Σύγκριστις τῶν ἀνωτέρω ἔργων τοῦ Πλάτωνος πρὸς τὰ λοιπὰ μέχρι τοῦδε ἀναγνωσθέντα πρόδιοντα τοῦ περὶ λόγου καὶ καθορισμὸς τῶν ἐπιχριστικῶν αὐτῶν γνωριστικῶν πρὸς σχηματισμὸν σαφῶς ἐννοίας τοῦ φιλοσοφικοῦ ἔργου.

β. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τοῦ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ Ἐπιταρίου τοῦ Περικλέους κατ' Ἰανουάριον.

Λογικὴ ἐπεξεργασία τοῦ λόγου πρὸς συμπληρῆσιν τῶν κυρίων νοημάτων του. Πραγματικὴ ἐπεξεργασία αὐτοῦ πρὸς συναγωγὴν καὶ ἐν αὐτῷ ἐξαιρούμενων στοιχείων τοῦ Ἀθηναίου πολιτισμοῦ τῶν ἐπὶ ἐποχῆν τῆς ἀκμῆς. Ἐκτίμησις αὐτῶν.

γ. Μετὰ σύντομον εἰσαγωγὴν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ δράματος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, εἰς τὰ περὶ τῶν πρώτων δραματοποιῶν, τὰ πρὶν τὸν δραματικῶν ἀγώνων, τὸ χροῖον καὶ τὸ πρότυπον τῶν παραστάσεων καὶ τοῦ ἀρχαίου θεάτρου, ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία μίᾶς ἐκ τῶν τραγωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου (τῆς Ἰργενείας ἐν Ἀλλίδι ἢ τῆς Ἰργενείας ἐν Ταύροις ἢ τῆς Μῆδειας ἢ τοῦ Ἰππολύτου), ἢ κατὰ τὰ κῆρια αὐτῆς μέρη, τῶν λοιπῶν ἀναγνωσκόμενων ἐκ δοκίμου μεταφράσεως εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου καὶ ἐφεξῆς.

Λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωσκόμενων πρὸς συμπληρῆσιν τῶν κυριωτάτων νοημάτων αὐτῶν καὶ ὑποτύπων διαφράσεων τοῦ βίου δράματος.

Καλαισθητικὴ ἐπεξεργασία αὐτῶν πρὸς καθορισμὸν τῶν μερῶν τοῦ δράματος, τοῦ μῦθου καὶ τῆς πλοῆς αὐτοῦ, τῆς

κυρίας ιδέας του, τών δραματικών χαρακτήρων και τών λοιπών δραματικών στοιχείων.

Μήνημος εξέτασις τού Ιαμβόλιου τμήματος και Ξακχίης τών μαθητῶν εἰς τὴν ἔμμετρον ἀνάγνωσιν τῶν διαλογικῶν μερῶν.

δ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους συνέχισις τῆς ἀναγνώσεως και ἐρμηνείας μὴ ἀναγνωσθέντων μερῶν τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας και Ἰλιάδος, συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως ἐν τῷ σχολείῳ και κατ' οἶκον δοκίμου ἐμμέτρου μεταφράσεως αὐτῆς μέχρι τέλους Φεβρουαρίου.

Ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν, ὡς ἐν τῇ Δ' τάξει. Συμπληρωσις τῆς εἰκόνης τοῦ Ὀμήρου ὡς προτύπου τῆς ἐπιτικῆς ποιήσεως.

ε. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Μαρτίου ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία ἐνῶν ἐκλεκτῶν προϊόντων τῆς ἀρχαίας λυρικής ποιήσεως.

Καλαισθητικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν λυρικῶν ποιημάτων ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ νεοελληνικά και Γαλλικὰ λυρικά ποιήματα. Ἡ ἀρχαία λυρική ποίησις.

Ἡ διαφορά αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐπιτικῆς. Αἱ ὁμοιότητες και αἱ διαφοραὶ τῆς πρὸς τὴν νεότεραν λυρικήν. Τὰ διάφορα εἶδη τῆς. 2. Γλωσσικὴ διδασκαλία. Σύγκριστις διαφορῶν γραμματικῶν και συντακτικῶν φαινομένων τῶ ἀρχαίου λόγου πρὸς τὰ ἀντιστοίχα τῆς Λατινικῆς, νέας Ἑλληνικῆς και Γαλλικῆς. Κατάδειξις τῶν ὁμοιοτήτων και διαφορῶν αὐτῶν και γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ἀρχαίου λόγου και ἡ συμβολὴ αὐτῆς πρὸς λογικὴν και καλλιπεπὴν παράστασιν τῶν νοημάτων. Διαφοραὶ ὕψους συγγραφῶν τοῦ αὐτοῦ λογοτεχνικοῦ εἴδους. Ἀσχίσεις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν μεταφράσιν πεζῶν τετραγύων ἐκ τοῦ ἀρχαίου εἰς τὸ νέον και τανάπαλιν. Μικραὶ συνθέσεις εἰς τὸ ἀρχαῖον εἶδος.

Τάξις Στ'.

1. Ἀνάγνωσις συγγραφῶν. α. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία μίας ἐκ τῶν τραγυδιῶν τῶ Σοφοκλέους και δευτέρας τοῦ Εὐριπίδου (ἐκ τῶν σημειωμένων ἐν τῇ Ε' τάξει), συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως κατ' οἶκον και ἐν τῷ σχολείῳ δοκίμου μεταφράσεως μίας ἐπι τραγυδίας εἴτε τῶ ἑνὸς ἐκ τῶν μνημονευθέντων δύο μεγάλων τραγυδιῶν, εἴτε τοῦ Αἰσχύλου (Πέρσας) ἢ Ἐπίκτι (Θήβαις) μέχρι τέλους Φεβρουαρίου.

Λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν πρὸς συμπερίληψιν τῶν κυριωτάτων νοημάτων τῶν και ὑποτύπωσιν διαγραμματικῶν τῶν ὅλων τραγυδιῶν.

Καλαισθητικὴ ἐπεξεργασία αὐτῶν, ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει, πρὸς καθορισμὸν τῶν αὐτῶ ἀναραραομένων στοιχείων, ἐπὶ δὲ τῆς φύσεως ἐν γένει τοῦ τραγικοῦ (χαρακτηριστικά του : τάσις τοῦ ἥρωος πρὸς ἀνώτερα ἀγαθὰ και ἄγων ὑπὲρ αὐτῶν, διακρίσις του, πτώσις του) και τῆς ἐπιδράσεως του (ἔλεος πρὸς τὸν ἥρωα, φόβος ὑποκειμενικός, κάθαρσις διὰ τῆς ἄξιωσέως πτώσεως τοῦ ἥρωα και τῆς ὑποκρίσεως του εἰς τοὺς νόμους τῆς ἠθικῆς τάξεως τοῦ κόσμου), τοῦ τυπικοῦ ἢ γενικῶς ἀνθρωπίνου τῶν χαρακτήρων ἐν τῷ ἀρχαίῳ δράματι, τῆς συνθέσεως του ἐκ τῆς ἐπιτικῆς και τῆς λυρικής ποιήσεως. Τὰ κύρια χαρακτηριστικά του Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους και τοῦ Εὐριπίδου ὡς τραγικῶν ποιητῶν. Ἡ ἐπιδρασις τοῦ ἀρχαίου δράματος ἐπὶ τὸ νεότερον. Ἡ ἐπιδρασις τοῦ ἐπὶ τὰς εἰσακτικὰς τέχνων και διὰ τὴν πλαστικὴν και γραμμικὴν.

Ἀσχίσεις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἔμμετρον ἀνάγνωσιν τῶν διαλογικῶν μερῶν.

δ. Ἀπὸ τῶν Μαρτίου ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία τοῦ Φαίδωνος τῶ τοῦ Πρωταγόρου ἢ τοῦ Γοργίου τῶ Πλάτωνος, συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ σχολείῳ δοκίμου μεταφράσεως ἐνὸς ἐπὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων, ἀλλὰ μὴ ἐρμηνευθέντων διαλόγων τοῦ μεγάλου φιλοσόφου.

Λογικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν πρὸς συμπερίληψιν τῶν κυρίων νοημάτων τῶν.

Ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν ἀπὸ φιλοσοφικῆς ἀπόψεως πρὸς συναγωγήν και ταξινομήσιν τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων φιλοσοφικῶν ἰδεῶν. Ἡ σημασίς τοῦ Πλάτωνος ὡς

φιλοσόφου. Ἡ ἰδεολογία του (αἱ ἔνοιαι τοῦ εἶδους, τὰ ἦδη ἢ ἄλλως αἱ ἰδέαι ὑπάρχουν πρὸ και ὑπερῶν τῶν καθεύκαστον ἀντικειμένων, τὰ ὅποια ὑφίστανται τὴν δημιουργικὴν ἐπιδρασιν τῶν και παρασπρόβονται πρὸς αὐτάς) και ἡ περαιτέρω παντοῖα ἐπιδρασις τῆς.

γ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ σχολικοῦ ἔτους συνέχισις τῆς ἀναγνώσεως και ἐρμηνείας τῆς Ὀμήρου Ἰλιάδος, συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως ἐν τῷ σχολείῳ και κατ' οἶκον δοκίμου ἐμμέτρου μεταφράσεως τῆς μέχρι τέλους Φεβρουαρίου. Ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν, ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει.

δ. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Μαρτίου ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία ὀλίγων ἐιδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου, συμπληρωμένη δι' ἀναγνώσεως δοκίμου ἐμμέτρου μεταφράσεως ἄλλων (π. χ. τῶν Νομῶν Βάττου και Κορῶντος, τῆς Ἠλακτίης τῶν Βουκολικῶν Δάρνιδος και Μενάλκῃ, τῶν Ἀγνῶν ἢ Βακχῶν, τῶν Ἄλειων, τῶν Συρακοσίων ἢ Ἀδωνιαζούσων κτλ.).

Καλαισθητικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀναγνωστικῶν ἐιδυλλίων ἐν παραλληλισμῷ πρὸς νεότερα ἐιδυλλιακὰ ποιήματα πρὸς ὑπότυπωσιν τῆς ἐνοίας τοῦ ἐιδυλλιακοῦ (ὡς τῆς καλλιτεχνικῆς παραστάσεως τῶν μετροφόρων σκοπῶν τῆς συντηρήσεως τῆς ζωῆς).

2. Γλωσσικὴ διδασκαλία ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει.

3. ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξις Α'.

Ἐν τῇ Α' τάξει ἡ προσοχὴ τοῦ διδασκάλου στρέφεται ἰδίως πρὸς τὴν συστηματικὴν γλωσσικὴν ἀπόγνωσιν τῶν μαθητῶν. Τὰ χρησιμοποιούμενα κείμενα πρέπει νὰ εἶνε γλωσσικῶς ὁμαλὰ και ὀρθογραφικῶς ὁμοίωμορα. Ἰδιόμορα προσπάθεια καταβάλλεται διὰ τὴν ὀρθὴν προφορικὴν διατύπωσιν τῆς λέξεως και τῆς φράσεως. Οἱ μαθηταὶ ἀκούονται εἰς τὴν χρῆσιν λέξεων.

Γραμματικὴ. Ἐπανόληξις μετ' ἐπιστάσεως τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ διδαχθείσης γραμματικῆς τῆς δημοτικῆς γλώσσῃς ἐπ' ευκαιρία τῶν ἀναγνωστικῶν κειμένων. Τὸ φωνητολογικὸν και τυπικὸν τῆς δημοτικῆς. Οἱ κυριώτατοι ὀρθογραφικοὶ κανόνες ἐξαγορεύονται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐκ τῶν κειμένων και ἐπ' ευκαιρία πρῶτων ἐργασιῶν, ἐκθέσεων κτλ. Ἐπίδειξις ὀρθογραφικῆς ὁμοιομορφίας τῆς δημοτικῆς γλώσσῃς. Βαθμιαία εἰσαγωγή εἰς τὴν γραμματικὴν τῆς καθαρευούσης ἐπὶ τῇ βάσει ἁπλῶν κειμένων και ἐρ' ὅσον ἔχει γίνῃ πλήρης κατανόησις και ἐκμάθησις τῶν ἀντιστοιχῶν γραμματικῶν τύπων τῆς δημοτικῆς. Ἐπακριβὴς καθορισμὸς τῶν τύπων τῆς δημοτικῆς και καθαρευούσης πρὸς ἀποφυγὴν γλωσσικῆς συγχύσεως.

Συντακτικόν. Ἀνάλυσις προτάσεων τῶν προφορικῶν και γραπτῶν λόγου, ἰδίως τῆς μητρικῆς δημοτικῆς γλώσσῃς πρὸς κατανόησιν τῆς σχέσεως τῶν λέξεων πρὸς ἀλλήλας, τῆς σημασίας τῆς θέσεως αὐτῶν και γενικῆ τῆς ὕφης τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου. Ἡ ἁπλὴ πρότασις. Ἡ ἐνοια τῶ ὑποκειμένου, ῥημάτων, νατηγορευμένη, ἀντικειμένου, προσδιορισμοῦ. Κυρία και δευτερεύουσα πρότασις. Ἡ περίοδος. Πλήρης κατανόησις τῆς τεχνικῆς κατασκευῆς ἁπλῆς περιόδου. Ἡ σημασία τῆς θέσεως τῶν λέξεων. Σύνθεσις και ἀνάλυσις ἁπλῶν περιόδων.

Περίοδος ἀσκήσεις. Διόρθωσις ἀτομικῶν (φυσικῶν ἢ ἐκ συνθέσεως) ἑλαττωμάτων τῶν μαθητῶν περὶ τὴν ἐκφώνησιν ὄρισμένων φθόγγων ἢ περὶ τὴν προφορὰν τῆς γλώσσῃς και τὴν ὁμιλίαν αὐτῶν. Πλήρης και καθαρὰ ἐκφώνησις τῶν λέξεων και τῶν ἐρῶσεων κατὰ τὴν ὁμιλίαν και κυρίως κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν. Χροματισμὸς και ἀπόδοσις πλήρης τοῦ νοήματος τῶν νημιῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως. Ἀπώγεια ποιημάτων, ἰδίως δὲ δημοτικῶν τραγυδιῶν, Ὄρθῃ ἀπόδοσις δεκαπεντασυλλάβου. Ἀποφυγὴ μελοδραματισμοῦ και ἐπιδειξις φυσικότητος.

Κείμενα. Ἀνάγνωσις και ἀνάλυσις τετραγύων ἐκ τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας γεγραμμένης ἐν γλώσσῃς ὁμαλῇ και ὁμοίωμορα.

Α) Εἰς τὴν δημοτικὴν γλώσσῃν Μῦθος και παραμῦθι. Ψ

προσόντος και άπλοή ζωή. Παιδικά ιστορία. Παραδόσεις σχετικά με την νεοελληνική ζωή και ιστορία. Ήθη και έθιμα. Ήθρορατικά και εθιράπελα διηγήματα. Τό χωριο και ή ελληνική φύσις. Έξέσεις της άγροτικής και θαλασσινής ζωής. Βικίνες χαράς. άνασόμενα και αίοσόμενα. Άπό τά δημοτικά τραγούδια τά άνασόμενα εις ήθη και έθιμα της οικογενειακής και άγροτικής ζωής. Άπό την έντευχον ποιήσιν. Ποιήματα γλωσσικώς, μετρικώς και τεχνικώς όμαλά και σχετικά με την ως άνω ζωή της Ελλάδος.

Β) Έκ της καθαρεύουσας: Τεμάχια πρώτα περιέχοντα πληροφορίας περί παντός άφορώντων της κείνου οικογενειακήν και άγροτικήν ζωήν της άρχαίας και νέας Ελλάδος.

Γραμματολογικά. Σύντομοι πληροφορίες περί παραμοιθιά, διηγήματα και δημοτικά τραγούδι ως και περί του βίου των συγγραφέων επ' ευκαιρία των άναγνωσκόμενων κειμένων.

Μετρική: Ή θριοικαταληξία. Ή πλήρης θριοικαταληξία και ή συνηρησις. Στίχοι και στροφή. Διάρκισις αυτών.

Γραμματική άσκήσεις. Έκθέσεις επί θεμάτων τά όποια προσωπικώς ειδόν ή φηουσάν ή άνέγνωσαν ή επέλεθσαν ή φηθήσθησαν έν πάση δέ περιπτώσει: Ξήσαν οι μαθηταί, εκτιθέμενα ελευθέρως και άνω μεγάλης εκ των προτέρων επειδέσασα του διδασκάλου. Τά θέματα ειζι ή κοινά, ελεγόμενα υπό της τάξεως τής άρχαίας του διδασκάλου, ή άτομικά ελεγόμενα ελευθέρως υπό των μαθητών. Ταύτα άναφέρονται εις μίθους και παραμύθια, παραδόσεις, εικόνες της οικογενειακής και άγροτικής ζωής, σκηνές εκ της ιδιωτικής και σχολικής ζωής των μαθητών, άσπεια, παιδικά πνεύματα, έρωτισίσις και άπαντίσις υπό τύπον παιγνιδίων κτλ. Κρατούνται ήμερολόγια όμαλά ή της τάξεως. Καταρτίζονται συλλογικά πελογογράμματα και ποιήματα ελευθέρως υπό των μαθητών εξ άτομικών μελετών και άναγνώσεων. Έπ' ευκαιρία όλων των γραπτών έργων των μαθητών μελετάται ή άπλή πρότασις και περίοδος, ή γραμματικώς, συντακτικώς και όρθογραφικώς όρθή φύσις. Έπίσης παρακολουθείται επιμνήσις και εις όλας τάς τάξεις ή εξωτερική έμφάνισις των γραπτών (χαρτίσις, μελάνι, ευνάφωστος γραφή, περιόδοι, όρθή και ελαστική στίξις, παράγραφος και άλλαγή περάς κτλ.). Ή έντυπη της εκθέσεως.— Προσάθεια συνθέσεως εύκλων στίχων.

Τάξις Β'.

Εις την Β' τάξιν συνεχίζεται ή γλωσσική κατάρτισις των μαθητών, ως και εις την Α' τάξιν. Επιδιώκεται ή πλήρης διάρκισις δημοτικής και καθαρεύουσας, ώστε ν' άπορροχη εις τό μέλλον ή γλωσσική σύγχυσις εις τά γραπτά ίδιου των μαθητών. Γίνεταί χρησις λεξικών και εύκλων βοηθημάτων.

Γραμματική. Όπως και εις την Α' τάξιν άνασκήσις μετ' επεξεύσεως επ' ευκαιρία των κειμένων και των προφορικώς και γραπτώς άσκήσεων των μαθητών όλης της γραμματικής της δημοτικής γλώσσης, ίδιου δέ του έπιμοτικού αυτής. Παράλληλος μελέτη της γραμματικής της καθαρεύουσας και συσχέτισις αυτής με την γραμματική της άρχαίας ελληνικής γλώσσης.

Συντακτικόν. Απειριτής άνάλυσις και μελέτη της κατασκευής της περιόδου εξ άφορηής των άναγνωσκόμενων κειμένων, ίδιου της δημοτικής γλώσσης, πρός πλήρη κατανόησιν της εξωτερικής όρθής και της έσωτερικής λογικής σχέσεως των μερών του νεοελληνικού λόγου. Ή κυρία πρότασις και τά στοιχεία αυτής. Ή δευτερεύουσα και ή κοικλή εξάρτισις αυτής από την κυρίαν. Εφαρμογή επί των ποικίλων γραπτών των μαθητών.

Προφορικά άσκήσεις. Όπως και εις την Α' τάξιν. Προφορικά περιγραφαί άντικειμένων εξ αυτοφάσις. Έκφραστική άνάγνωσις παντοίων κειμένων. Άσκησις.

Κείμενα. Άνάγνωσις και άνάλυσις τεμαχίων γραμμένων εις γλώσσαν όμαλήν. Α) Εις δημοτικήν. Περίγραφαί. Συναχίζεται και επεκτείνεται τό έν τη πρώτῃ τάξει όλίγον. Ήθρορατικά διηγήματα. Διηγήσεις, περιγραφαί, δι' έν εξάρτιση

ή οικογενειακή, κοινωτική και κοινωτική ζωή της Ελλάδος, και ή θέα της ελευθερίας, της αυτοφάσις και του ήρωισμού. Εικόνες της συγχρόνου ζωής.—Ποίησις. Κλέφτικα δημοτικά τραγούδια, από δέ την έντευχον ποιήσιν ως και εις την Α' τάξιν με σχετικήν πρόσον. Β) Εις την καθαρεύουσαν. Τεμάχια καά δίδοντα πληροφορίας και σχετικά με την ιστορίαν και την κοινωτικήν ζωήν της νεωτέρας Ελλάδος.

Γραμματολογικά. Σύντομοι πληροφορίες περί των έν τη τάξει άναγνωσκόμενων ειδών του λόγου (ίδιου διηγήματος, δημοτικού τραγουδιού και εύκλων μετρήσων ποιημάτων) και των συγγραφέων αυτών. Στοιχεία έντέχνης εξ άφορηής των άναγνωσκόμενων ποιημάτων. Ό δεκαπεντασύλλαβος. Τριή. Χασμωδία και συνήρησις.

Γραμματική άσκήσεις. Έκθέσεις. Άσκησις της παρατηρητικότητος και περιγραφαί σκηνών εξ αυτοφάσις. Περιγραφαί της οικογενειακής και σχολικής ζωής. Σκηνά του όρθου. Ήθρορατικά. Έπιστολαί. Άλληλογραφία με άλλα σχολία. Ήμερολόγια μαθητών, όμαλών, τάξεως. Άτομικά συλλογικά διηγημάτων και ποιημάτων. Άτομικά και όμαλά έργασια εξ άφορηής των άναγνωσκόμενων έν τη τάξει ή κατ' οίκον κειμένων. Ή εξωτερική έμφάνισις των γραπτών ως και εις την Α' τάξιν. Κατανόησις της άρχιτεκτονικής μιας περιόδου. Πύκνωσις νοήματος, κυριολεξία, πλεονασμός. Χρωματισμός της εφάσεως. Σύνθεσις μικρών ποιημάτων εις στίχους δεκαπεντασύλλαβους άπλοούς.

Τάξις Γ'.

Άπό την Γ' τάξιν γίνεται συστηματικώτερα εισαγωγή των μαθητών εις τό καλαισθητικόν μέρος της λογοτεχνίας. Ως κέντρον διδασκαλίας ύπεναιται έν μέν τη πελογογραφία τό έντενές πως διηγήμα, έν δέ τη ποιήσει τό έπος. Ό μαθητάί άσκούται εις την συστηματικήν χρήσιν βοηθημάτων.

Γραμματική. Έκτενεστέρα εξέτασις των έν τη Α' και Β' τάξει διδασχόμενων γραμματικών φαινομένων της τε δημοτικής και της καθαρεύουσας. Διάλεκτοι και ιδιώματα της νέας ελληνικής γλώσσης.

Συντακτικόν. Άνάλυσις πρότασεων και περιόδων χαρακτηρητικών διά τό κάλλος ή την ιδιόζουσαν κατασκευήν αυτών εξ άφορηής των άναγνωσκόμενων κειμένων. Ή θέσις της λέξεως. Ή έννοια της στίξεως. Σχημάτα λόγου.

Προφορικά άσκήσεις. Ως και εις τάς προηγούμενας τάξεις.

Κείμενα. Άνάγνωσις και άνάλυσις γλωσσική, λογοτεχνική και ποσμητική έργων αυτοτελών εξ έγκεκριμένων άναγνωστικών ή ολοκληρών έζων εκ των διά τάς σχολικάς βιβλιοθήκας έγκεκριμένων. Το περιεχόμενον των έργων πρέπει να είναι άνολογον με την λογοτεχνικήν ώριμότητα των μαθητών και ν' άναποκρίνεται, ει δυνατόν, με τά έν τη τάξει διδασχόμενα μαθήματα. Εκτενή διηγήματα, επικυλορικά ποιήματα. Παράλογα και μωυάλλαντες. Δημοτικά τραγούδια. Έπικά ποιήματα (Βαλαορίτις, Μαρκορά κτλ., έκλογαί εκ του Έρωτοκρίτου). Αδσοίγραφαί, έπιστολαί, διηγήσεις.

Γραμματολογικά. Πληροφορία περί των άναγνωσκόμενων ειδών του λόγου και των συγγραφέων ως και έν τη Β' τάξει. Τό διηγήμα. Ή παραγωγή και ή μωυάλλανσις. Έξ άφορηής του άναγνωσκόμενου έπους γενικά περί έπους και συσχέτισις με τό όρθηρικόν. Λαϊκά και έντευχα έπκ. Μετρική: Οι συνθέσεσσι των ιαμεικών στίχων, ο ένδεκασύλλαβος και ο δωδεκασύλλαβος (λαϊκός και λόγιος). Ο τραγικός όκτασύλλαβος. Σόγχορις λαϊκούς και τραγικούς ρυθμούς.

Γραμματική άσκήσεις. Περιγραφαί σκηνών, άντικειμένων και ανθρώπων εξ αυτοφάσις. Άπόδosis γενοντών. περιγραφαί κειμένων. καταστάσεων. έρωτασιών κτλ. κατόπιν επίσκοπεως. Άνάθεσις εις άμαχά ή εις όμάδας περιουλολής πληροφοσιών και γραπτών άναγνωσκόμενων εις την τάξιν. Ταξιθεωρητικά άναγνήσις. Βιογραφικά πληροφορικά άτομικά. Βιοηγήσεις μαθημάτων. Συναπτικαί εκθέσεις και γνώμαι περί αυτών. Εί-

σχημὰ εἰς τὴν τέχνην τοῦ γράφειν. Πικρὰ καὶ πλατάρδους λόγους. Εἰκόνας. Μεταφορὰι - Ἀτομικὰ συλλογὰι διηγημάτων καὶ λυρικῶν ποιημάτων. Μετρικαὶ ἀσκήσεις.

Τάξεις Δ'.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἐξακολουθεῖ ἡ εἰσαγωγή εἰς τὸ κυρίως λογοτεχνικὸν στοιχεῖον καὶ τὴν μελέτην ἔργων ἀρίτων καὶ αὐτοτελῶν. Κέντρον μελέτης ὑπόκειται τὸ μυθιστόρημα χωρὶς δὲ περιλαμβανόμενον καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ λόγου, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὁρίων ἐπιζητεῖται ἡ σαφὴς μεταβῆ ἀπὸ τῶν διακρίσεως. Γίνονται χρήσιμα λεξικῶν καὶ βοηθημάτων.

Γλωσσικὰ. Γραμματικὴ ἐμβάθυνσις καὶ ἐξέτασις εὐκόλων γλωσσικῶν φαινομένων ἐπ' εὐκαιρίαι τῶν ἀναγνωσκόμενων κειμένων. Ἔξις δὲ : Πλουτισμὸς τῆς γλώσσης. Σχηματισμὸς δημιουργία καὶ εἰσαγωγή νέων λέξεων καὶ ἔξαφανισμὸς ἄλλων. Ἐπίδρασις τοῦ πολέμου τῆς Βιομηχανίας, τῆς συγκοινωνίας κ.λπ. ἐπὶ τῆς γλώσσης. Σέβας λέξεως. Τὰ ὅρια τῆς παραδοχῆς τῶν ξένων λέξεων καὶ τὸ ζήτημα τῆς καθαρότητος τῆς γλώσσης.

Ἔργα. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν κειμένων. Ἐβρεσις χαρακτηριστικῶν μερῶν τοῦ λόγου ἀρχιτεκτονικῶς καὶ αἰσθητικῶς ὡραίων καὶ ἀναλύσις αὐτῶν. Μουσικὴ, ρυθμικὴ, ἁρμονικὴ φράσις. Πικρὸς, πλατάρδους, νευρόδης, ἄτονος λόγος. Ἡ εἰκὼν καὶ ἡ μεταφορὰ κ.λπ.

Προφορικὰ ἀσκήσεις. Ὅπως καὶ εἰς τὰς προηγούμενας τάξεις : Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν ἰδίως εἰς ἔκθεσιν διὰ συντομῆς λόγου ἀπομικῶν αὐτῶν ἐργασιῶν μὴ τὴν ζοφίθειαν μόνον σημειώσεων (εἰς ἑλὰ τὰ μαθητάτα). Ἐκλογὴ λέξεων. Ἐκφορὰς, στίσις, γειρονομία. Ἐνστασις καὶ ἄνοδος φωνῆς. Ρητορικὸς λόγος. Ἀπαγγελία ἀτομικὴ καὶ γοργικὴ (ῥαδική).

Κείμενα. Ἀνάγνωσις καὶ ἀνάλυσις ἔργων αὐτοτελῶν καὶ ἀρίτων. Περιεχόμενον : Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ νεοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς καὶ ἡ σημασία αὐτῆς διὰ τὸν νεοῦ ἑλληνικὸν χαρακτῆρα καὶ πολιτισμὸν κ.λπ. Ἡμεῖς καὶ ἡ ξένη κλπ. Εἶδη λόγου α. Ἐκτενὴ διηγήματα ὡς καὶ ἐν τῇ Γ' τάξει. Ἰδίως διὰ τὰ πλησιάζοντα πρὸς τὸ μυθιστόρημα. β. Τὸ νεοῦ ἑλληνικὸν μυθιστόρημα (π.χ. Καλλιγὰ : Θάνατος Βλέκας, Κουδουλῆ : ὁ Πατούχας, Κρακαβίτα : ὁ Ζητιάνος κ.λπ.). γ. Αὐτοβιογραφίαι, ἡμερολόγια ἐπιστολαί, χαρακτηρισμοί, διηγήσεις, μελέται κ.λπ. ὡς καὶ ἐν τῇ Γ' τάξει δ. Λυρικά ποιήματα. Σολωμὸς.

Γραμματολογικὰ καὶ αἰσθητικὰ. Ἐξ ἀφορμῆς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων. Τὸ διήγημα, τὰ εἶδη καὶ αἱ μορφαὶ αὐτοῦ. Τὸ νεοῦ ἑλληνικὸν καὶ ἄλλοτερον μυθιστόρημα. Εἶδη καὶ μορφαὶ αὐτοῦ. Λυρικὴ ποίησις. Τὰ διάφορα εἶδη αὐτῆς. Μετρικὴ. Οἱ λοιποὶ ἱαμβικὰ καὶ τροχαικὴ στίχου. Οἱ στίχοι τοῦ τρισυλλαβοῦ ρυθμοῦ : Ἀνάσσιτοι καὶ δάκτυλοι. Τὸ συνόντο.

Γραπτὰ ἀσκήσεις. Ἐκθέσις παντοειδῶς περιεχομένου κατ' ἐλευθέρην ἐκλογὴν τῆς τάξεως ἢ ἐνὸς ἐκαστοῦ μαθητοῦ ἢ κατ' ἐκλογὴν τοῦ διδασκάλου. Ὑποκειμενικὸς καὶ ἀντικειμενικὸς κόσμος. Ἰδεώδη τῶν μαθητῶν. Μικραὶ συνθέσεις ἐπὶ διαφόρων εὐκόλων εἰδῶν τοῦ λόγου (διήγημα, περὶν ποίημα, ἐπιστολὴ κ.λπ.). Προσάθεισι πικρῆς καὶ καλλιτεχνικῆς διατυπώσεως. Περιλήψεις ἀναγνωσθέντων λογοτεχνημάτων καὶ ὑποκειμενικὰ ἠρώματα καὶ κρίσεις ἐπ' αὐτῶν. Μικραὶ μελέται ἐπὶ διαφόρων μαθημάτων καὶ προσάθεισι κατεσκευασμένους διδαχθέντους ὑλικοῦ. Ἡμερολόγια ἐργασίας καὶ ζωῆς ὁμάδων καὶ τάξεως. Καταρτισμὸς ἀτομικῶν ἀνθολογιῶν (συλλογῶν ποιημάτων). Ἀσκήσεις μετρικαὶ (σύνθεσις συνόντου).

Τάξεις Ε'.

Ἡ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τοῦ νεοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρον τῶν ἐπιρροῶν, τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ ὑπόκειται ὡς κέντρον τῆς διδασκαλίας τῶν νεοῦ ἑλληνικῶν τῆς τάξεως ταύτης. Παράλληλως καὶ εἰς δεδομένας εὐκαιρίας μελετώνται καὶ ἄλλα ἔργα ἐκ τῆς νεοῦ ἑλληνικῆς καὶ τῆς παγ-

κοσμίου Γενετικῆς ἔχοντα ἀναμορφώθητον λογοτεχνικὴν ἀξίαν. Γίνονται εὐρεία χρήσιμα λεξικῶν καὶ βοηθημάτων. Οἱ μαθηταὶ ἀσκούνται εἰς ἀποδελτιώσεις βιβλίων.

Γλωσσικὰ. Ἐκτενεστέρα ἐπ' εὐκαιρίαι μελέτη τῶν γραμματικῶν καὶ γλωσσικῶν φαινομένων τῆς νεοῦ ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἔξις ἐμβάθυνσις ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Γ' καὶ Δ' τάξει ἐρευνηθέντων περὶ τὸν ἰδιωματῶν καὶ περὶ τὸν δαισιῶν λέξεων. Ἐξέτασις τῆς γλωσσολογικῆς συμπερασμάτων καὶ νόμων.

Ἔργα. Χαρακτηρισμὸς τοῦ ἔρους ἀναγνωσκόμενων ἔργων, μελέτη καὶ ἀνάλυσις αὐτοῦ. (Ἰλιῶδες, μεταφορὰι, χρώμα, πικρὸς ἰδεῶν, σχήματα λόγου, ἀνηρότης, ἀπλότης, ἐπιτηδεύσις κ.λπ.) Τὸ γλωσσικὸν αἰσθητικόν.

Προφορικὰ ἀσκήσεις. Ὅπως καὶ εἰς τὰς προηγούμενας τάξεις. Ἰδίως ἡ τέχνη τοῦ διαλόγου καὶ τοῦ θεάτρον. Ἀπαγγελία περὶ καὶ ἡμέτερον ποιήματος. Κορικὴ ἀπαγγελία. Πάρρσισις ἀπὸ σκηνῆς διδαχθέντων θεατρικῶν ἔργων. Διάλεξις. Ἡ τέχνη τῆς διαλέξεως.

Κείμενα. Ἀναγνώσκονται κατ' οἶκον καὶ ἀνάλυνται ἐν τῇ τάξει ἔργα ὀλοκλήρη ἔχοντα πραγματικὴν λογοτεχνικὴν ἀξίαν καὶ ὀλοκλήρη συγγραφὴς ἐξ ἰδιαίτερας ἐκδιδομένου καὶ διὰ τὰς σχολικὰς βιβλιοθήκας ἐγγειρομένων ἔργων. Α) Ἀξιόλογα δημιουργήματα ἐκ διαφόρων εἰδῶν τῆς νεοῦ ἑλληνικῆς πελογραφίας καὶ ποιήσεως, ἰδίως ἐκ τῆς ἰονίου καὶ ἀθηναϊκῆς περιόδου ἐφ' ὅσον ταῦτα ἀναπορρίθονται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς δυνάμεις τῆς δασείας. Β) Κατάλληλα ἔργα ἐκ τοῦ νεοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρον π. χ. Μυστήρια καὶ Κρητικὸν θεάτρον. Θυσία τοῦ Ἀβραάμ, Ἐρωφίλη κ.λπ. Σέβων θεάτρον. Σύγχρονον ἑλληνικὸν καὶ ξένον θεάτρον.

Γραμματολογικὰ καὶ αἰσθητικὰ. Τὰ διάφορα εἶδη τοῦ λόγου ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀναγνωσκόμενων κειμένων, ἰδιαίτερος δὲ τὰ περὶ θεάτρον μετὰ παραλληλισμὸν πρὸς τὸ ἀρχαῖον καὶ τὸ νεότερον τοῦτον. Θεατρικὰ εἶδη : Μυστήρια, τραγωδία, δράμα, κωμῶδι, σάτυρα, κωμειδύλλιον, φάρσα, ἐπιθεώρησις κ.λπ. Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ θεάτρον. Ἄλλα θεατρικὰ εἶδη, τὸ μελόδραμα, ὁ κινηματογράφος κ.λπ. Λυρικὴ ποίησις. Εἶδη αὐτῆς. Αἱ κυριώτερα λογοτεχνικὰ σχολαί : Κλασσικισμός, ρομαντισμός, παρασμός, ρεαλισμός, ναυτορωμαλισμός, συμβολισμός, ἔμπροσθενισμός, ἐξέπρσισισις, κ.λπ. Παράλληλως ἐπισκοπήσι τῶν ξένων λογοτεχνιῶν εἰς ἀδράς γραμμὰς. Αἱ ἐπιρροαὶ τῶν ἀρχαίων καὶ ξένων λογοτεχνιῶν ἐπὶ τῆς νεοῦ ἑλληνικῆς. Μετρικὴ : Εἶδη στροφῶν (τερσίνια, ὀκτάδα κ.λπ.) Ὁ ἐλευθέρως στίχος.

Γραπτὰ ἀσκήσεις. Ἡ τέχνη τοῦ γράφειν ἐκτενεστέρα εἰς πᾶσαν γραπτὴν ἐργασίαν τῶν μαθητῶν καὶ εἰς ἑλὰ τὰ μαθητάτα. Αἱ ἐργασίαι αὐταὶ περιλαμβανόμεναι εἰσηγήσεις καὶ ἀναπτύξεις διαφόρων θεμάτων ἐξ ἀφορμῆς ἀναγνωσκόμενων καὶ ἀναλυόμενων ἔργων, ἀναπτύξεις καὶ καταστάσεις ὑλικοῦ μαθημάτων, κριτικὰς ἔργων ἀτομικῆς ἢ ὁμαδικῆς ἀναγνωσθέντων, περιγραφὰς καὶ ἀναλύσεως ἔργων τέχνης, πραγματικῆς, μελέτας ἐπὶ ἐλευθέρων θεμάτων, διαλέξεις, ἄρθρα κ.λπ. Γίνονται προσάθεισι συνθέσεως ἐλευθέρως καὶ ἄνευ ὁμαδικῆς ὑπογνώσεως διαφόρων μικρῶν λογοτεχνημάτων, ἰδίως μικρῶν θεατρικῶν ἔργων ἀπὸ τῆν ζωῶν τῶν μαθητῶν, τοῦ σχολείου καὶ ἀπὸ τῆν ἱστορίαν. Γίνονται λεπτομερῆς ἔρευνα καὶ ἐπεξεργασίαι τοῦ ἔρους τῶν ἐξεγῶντων μικρῶν ἔργων τῶν μαθητῶν. Γίνονται ἐλευθέρως ἀσκήσεις συνθέσεως λυρικῶν ποιημάτων κοικίλων ρυθμῶν καὶ στροφῶν (ἰδίως ἐλευθέρως στίχου) καὶ σχετικὴ συζήτησις ἐξ ἀφορμῆς αὐτῶν.

Τάξεις ΣΤ'.

Ἐν τῇ Στ' τάξει ἐπικρατεῖ ἡ κριτικὴ μελέτη τῆς νεοῦ ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτῆς ἐξελίξει καὶ ἐν σχέσει μὲ τὰς ἀρχαίας καὶ ξένας λογοτεχνίας καὶ τὰς ἐπιρροὰς αὐτῶν. Ἀναγνώσκονται ἰδίως τὰ πρῶτα γραπτὰ μνημεῖα καὶ μελετώνται αἱ σημεριναὶ καὶ νεώτεραι κατεψυγμέναι

της νεοελληνικής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Η γλωσσική μορφή των έργων αποτελεί αντικείμενον ψυχολογικής και φιλοσοφικής μελέτης της εξέλιξεως της νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας εν συνάρσει αυτής προς την αρχαίαν γλώσσαν και εν σχέσει με την έλληνικήν ιστορίαν. Εξέρετα γράφεισ λεξικών, βοήθημάτων και αποδελτιώσεως.

Γλωσσικά. Ιστορία τῆς γλωσσικῆς ζητήματος. Ἀνάπτυξις και μελέτη τῶν στοιχειωδέστερων γλωσσικῶν νόμων, ἰδίως δὲ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἰστορίαν και ἐξέλιξιν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσας. Ἐπιδράσεις φυσικαί, κοινωνικαί, λογοτεχνικαί κτλ. ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς γλώσσας. Ὁ νόμος τῆς ἀναλογίας και τὰ ὅρια τῆς ἐφαρμογῆς του. Ἡ γλώσσα ὡς εἶκον τῶν χαρακτῆρων ἐνὸς λαοῦ. Φυσικαί και τεχνικαί γλώσσαι. Ἑσπεράντο.

Ἔπος. Ἀτομικὸν ἔπος. Ἔπος και προσωπικότης. Τὸ ἔπος εἰς τὴν δημοτικὴν, τὴν καθαρεύουσαν, τὴν ἀρχαίαν, τὴν ξένην γλώσσαν. Ἔπος και λόγος, ἔπος και ἐποχὴ, ἔπος και συγγραφεὺς.

Κείμενα. Ἀναγινώσκονται κατ' οἶκον και ἀναλίσκονται ἐν τῇ τάξει χαρακτηριστικὰ ἔργα ἐκ τῆς ὅλης νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ἰδίᾳ δὲ α) τὰ πρῶτα μνημεία αὐτῆς (ἀκριτικὸν ἔπος και ἀκριτικὸς κύκλος, κρητικὴ περίοδος κτλ.), β) ἔργα φιλοσοφικοῦ περιεχομένου (Κρητικὴ Πύρφορος κτλ. τὸ Σόλωνος, Δωδεκάλογος τοῦ ῥυφίου, ἡ Φοινικία τοῦ Παλαμά κτλ.), γ) τεμάρια χαρακτηριστικὰ τῆς σημερινῆς λογοτεχνικῆς κατευθύνσεως και τῶν νεωτέρων τάσεων, δ) ἀνάλογα ἔργα ἐκ τῶν ξένων λογοτεχνιῶν.

Γραμματολογικὰ και κριτικὰ. Συντακτικὴ ἰστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐμφανίσεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. Διορθοτεχνικὴ, παιδαγωγικὴ και κοινωνικὴ σημασία αὐτοῦ. Ἀνάγνωσις σχετικῶν ἔργων, ὡς Βερναρδάκη: Ψευδατυκισμὸς ἑλεγχος, Ροῦθου: Τὰ εἰδωλά, Ψυχάρη: Τὸ ταξίδι. Ἡ κριτικὴ ἐν τῇ νεοελληνικῇ λογοτεχνίᾳ. Πολυκάς, Ροῦθς, Πιλοκάς κτλ. Ἡ σημερινὴ κριτικὴ.—Μετρικὴ: Ἀνασκόπησις τῆς ὅλης ὕλης ἐπ' εὐκαιρίαι τῶν κειμένων. Αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς νεοελληνικῆς μετρικῆς.

Πρακτικὴ ἀσκήσις. Ὅπως αἰ ἐν τῇ Ε' τάξει, ἀπασα αἱ γραπτὰ ἀτομικὰ ἐργασίαι τῶν μαθητῶν εἰς ἑλα τὰ μαθητάρια πρέπει να γίνωνται μετὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς, μεθ' ἧς και μία ἔκθεσις. Ἀπορρῆγεται ἡ προγεωλογία, κοινολογία και τὸ δημοσιογραφικὸν ἔπος και γίνεται προσπᾶθει ἀποκτητικῶς πυκνοῦ λογοτεχνικοῦ και ἐπιστημονικοῦ ἔρους. Καλλιεργεῖται ἰδίως ὁ ἱστορικὸς κριτικὸς και φιλοσοφικὸς λόγος ἐν εἰδει ἄρθρων, μονογραφεῶν, διαλέξεων, εἰσηγήσεων, ἀνακοινώσεων κτλ. ἐξ ἀφορμῆς ποικίλων ἀναγνώσεων και προσωπικῶν σκέψεων τῶν μαθητῶν.

4. ΓΑΛΛΙΚΑ.

Τάξις Β'

1. Φωνητικὰ και συλλαβιστικὰ ἀσκήσεις ἐπὶ λέξεων και φράσεων, ἐξαχθεῖσιν ἐξ ἁμέσου ἐποπτικῆς διδασκαλίας.

2. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία α) φράσεων και ἀπλοστάτων περιγραφῶν και διηγήσεων ἐξαγομένων ἐξ ἁμέσου και ἐποπτικῆς τῶν πραγμάτων διδασκαλίας και ἀναφερομένων εἰς τὸ σχολεῖον και τὴν ὕλην σχολικῆς ζωῆς και β) σχετικῶν πρὸς τὴν ὕλην τούτων ἀναγνωσμάτων και ποιημάτων ἐκ καταλλήλου βιβλίου. Ἀπομνημονεύσι τῶν ἐκστότου ἀπαντωσῶν νέων λέξεων και φράσεων και ἀπαγγελία ἀπὸ στήθεος ἐνίων ἐκ τῶν ποιημάτων.

3. Τὰ πρὸς σχηματισμὸν ὁπλοῦ λόγου ἀπαραιτήτως ἐκ τοῦ βιαλοῦ ἰδίως τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς και ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ (αἱ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν σύνταξιν διαφοραί), ἐξαγόμενα. ἐκ τῶν ἐκστότου ἀναγνωσκόμενων.

4. Ἀσκήσις εἰς τὸ Γαλλιστὶ γράφειν α) δι' ἀντιγραφῆς κατ' οἶκον, β) διὰ γραφῆς καθ' ὑπαγόρευσιν, γ) διὰ τῆς γρα-

φῆς καθ' ὑπαγόρευσιν, γ) διὰ τῆς γραφῆς ἀποκρίσεων εἰς δεδομένα ἐρωτήσεις, σχετικὰς πρὸς τὰ ἐκστότου ἀναγνωσκόμενα, δ) δι' ἐγγράφου ἀποδόσεως ἀναγνωσκόμενης ὕλης, ε) διὰ γραφῆς ἐν τῷ σχολεῖοι συντόμου γυμνασματοῦ καθ' ἐξομοίαν, ἀναφερομένου εἰς τὴν κατ' αὐτὴν διαχθεῖσιν λεξιλογικῆν γραμματικὴν και συντακτικὴν ὕλην και στ) διὰ γραπτῶν κατὰ δεκαπενθήμερον μεταφράσεων ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Γαλλικὸν και τὰν ἀπάλιν ἐκτῶν γυμνασμάτων σχετικῶν πρὸς τὴν κατ' αὐτὸ διαχθεῖσιν ὕλην.

Τάξις Γ'

1. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία α) περιγραφῶν και διηγήσεων ἐξαγομένων ἐξ ἁμέσου και ἐποπτικῆς πραγμάτων ἢ εἰκότων διδασκαλίας και ἀναφερομένων εἰς τὴν οἰκίαν και τὴν οἰκιστικὴν ζωὴν, ὡς και εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα και τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ και β) σχετικῶν πρὸς τὴν ἀνωτέρω ὕλην ἀναγνωσμάτων και ποιημάτων ἐκ καταλλήλου βιβλίου. Ἀπομνημονεύσι τῶν ἐκστότου ἀπαντωσῶν νέων λέξεων και φράσεων και ἀπαγγελία ἀπὸ στήθεος ἐνίων ἐκ τῶν ποιημάτων.

2. Συμπλήρωσις τοῦ βιαλοῦ ἰδίως τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς και τοῦ Συντακτικοῦ (αἱ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν διαφοραί), γινομένη ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἐκστότου ἀναγνωσκόμενων. Ταξινομήσι τοῦ προσημαζομένου ὕλικου.

3. Ἀσκήσις εἰς τὸ Γαλλιστὶ διαλέγεσθαι, ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.

4. Ἀσκήσις εἰς τὸ Γαλλιστὶ γράφειν, ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.

Τάξις Δ'

1. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία α) περιγραφῶν και διηγήσεων ἐξαγομένων ἐξ ἁμέσου και ἐποπτικῆς ἐπὶ εἰκότων διδασκαλίας και ἀναφερομένων εἰς τὴν πόλιν και τὴν ζωὴν αὐτῆς (οἰκονομικὴν, κοινωνικὴν, πολιτικὴν, νουματικὴν και λοιπὴν), εἰς τὴν ὑπαίθριον και τὸν ἐν αὐτῇ βίον, ὡς και εἰς τὴν φύσιν και β) σχετικῶν πρὸς τὴν ἀνωτέρω ὕλην ἀναγνωσμάτων και ποιημάτων ἐκ καταλλήλου βιβλίου, ὧν ἰκανὰ δύναται να ἔχουν ὡς τοπικὴν βᾶσιν τὴν Γαλίαν. Ἀπομνημονεύσι τῶν ἐκστότου ἀπαντωσῶν νέων λέξεων και φράσεων και ἀπαγγελία ἀπὸ στήθεος ἐνίων ἐκ τῶν ποιημάτων.

2. Συμπλήρωσις τοῦ ἀνωμάλου ἰδίως τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς και τοῦ Συντακτικοῦ (αἱ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν διαφοραί), γινομένη ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἐκστότου ἀναγνωσκόμενων. Ταξινομήσι τοῦ προσημαζομένου ὕλικου.

3. Ἀσκήσις εἰς τὸ Γαλλιστὶ διαλέγεσθαι, ὡς ἐν ταῖς προηγούμεναις τάξεσιν.

4. Ἀσκήσις εἰς τὸ Γαλλιστὶ γράφειν : α) διὰ γραφῆς ἀποκρίσεων εἰς δεδομένα ἐρωτήσεις, σχετικὰς πρὸς τὰ ἐκστότου διαχθεῖσιν, β) δι' ἐγγράφου περιλήψεως ἀναγνωσκόμενης ὕλης, γ) δι' ἐγγράφου μεταφράσεων ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Γαλλικὸν και τὰν ἀπάλιν και δ) δι' ἐγγράφων συνθέσεων τοικίλου περιεχομένου.

Τάξις Ε'

1. Ἀνάγνωσις και ἐρμηνεία ἐκ καταλλήλου συλλογῆς Γαλλικῶν ἀναγνωσμάτων ἢ και ἐξ ἀποτελοῦν βιβλίων περὶ τῶν ποιητικῶν προΐτων τῆς νεωτέρας και τῆς κλαστικῆς Γαλλικῆς λογοτεχνίας, (ὡς μικρῶν διηγημάτων τῶν Voltaire, P. Féval, E. About, Tony Revillon, A. Theuriet, A. Daudet, G. de Maupassant, F. Coppée, A. France κλπ. ἐκλογῶν ἐκ μεγαλειτέρων διηγημάτων και ἄλλων περὶ συγγραμμάτων, ὡς ἐκ τῆς Atala ἢ τοῦ Dernier des Avençeres τοῦ Chateaubriand, ἐκ τῆς Colomba τοῦ P. Mérimée, τῶν Contemplations τοῦ V. Hugo κλπ. ἐκλεπτῶν ποιημάτων τῶν Ronsard, Malherbe, Boileau, Lafontaine, A. Chénier, Beranger, Lamartine, de Vigny, V. Hugo κτλ. ἐνὲς βράμματος τοῦ Κορνυῆλου ἢ τοῦ Ρακίνα (βλῶν ἢ κατὰ τὰς κυριώτερας σηντάξ).

Ἐπεξεργασίαι τῶν ἐκστότου ἀναγνωσκόμενων συγγραφέων ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐκ Λατινῶν συγγραφέων τῶν αὐτῶν λογοτεχνικῶν εἰδῶν. Συγκρίσει πρὸς αὐτοὺς τῶν Γάλλων κλαστικῶν και κατάσειξι τῆς ἐπιδράσεως τῶν Ἑλ-

λίων και Λατίνων ἐπ' αὐτοῖς. Κατὰθεῖς τῆς ἐπιβράσεως τῆς νεωτέρας Γαλλικῆς Λογοτεχνίας ἐπὶ τὴν νεωτέρην Ἀπληλθρηνικὴν. Ἐξαγωγή στοιχείων τῶν νεωτέρου Γαλλικοῦ πολιτισμοῦ καὶ κατὰθεῖς τῆς ἐπιβράσεως αὐτῶν ἐπὶ τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν.

2. Σημειώσεις τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ Συντακτικοῦ ἐπὶ τῆ βίσει τῶν ἀναγνωσκομένων λογοτεχνημάτων. Γνωματικαὶ ἐκφοραὶ, παροιμίαι καὶ συνώνυμα τῆς Γαλλικῆς γλώσσης. Σύνκρισις χαρακτηριστικῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν καινιωμένων τῆς Γαλλικῆς πρὸς τὰ ἀντίστοιχα τῆς Ἑλληνικῆς, κατὰθεῖς τῶν ὁμοιωμάτων καὶ διαφορῶν αὐτῶν καὶ γλωσσολογικὴ ἐρμηνεία αὐτῶν.

3 Ἀσκησις εἰς τὸ Γαλλιστὶ διαλέγεσθαι, ὡς ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι.

4. Ἀσκησις εἰς τὸ Γαλλιστὶ γράφειν, ὡς ἐν τῇ Δ' τάξει. Τάξις ΣΤ'.

1. Ἀντίρρσις καὶ ἐρμηνεία ἐκ καταλλήλου συλλογῆς Γαλλικῶν ἀναγνωσμάτων ἢ καὶ ἐξ αὐτοτελῶν βιβλίων περὶ τῶν ποιητικῶν πρῶτον τῆς νεωτέρας καὶ τῆς κλασσικῆς Λογοτεχνίας (ὡς μικρῶν διηγημάτων τῶν ἐν τῇ Ε' τάξει σημειωθέντων λογοτεχνῶν, ἐκλογῶν ἐκ μεγαλειτέρων διηγημάτων καὶ ἄλλων πεζογραφημάτων), ὡς ἐκ τοῦ Paul et Virginie τοῦ Bernardin de S. Pierre ἐκ τῆς Corinne τῆς Mme de Staël κτλ., ἐλλεικτῶν ποιημάτων ἐν τῇ Ε' τάξει σημειωθέντων ποιητῶν καὶ μίξις ἐκ τῶν κοινωθῶτων τοῦ Μολιέρου Avaro ἢ Misanthrope ὅλης ἢ κατὰ τὰς κυριώτερας σκηνάς).

Ἐπεξεργασία τῶν ἐκαστοτε ἀναγνωσκομένων συγγραφέων κτλ., ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει.

Ἀνακόνησις τῆς Ἱστορίας τῆς νέας Γαλλικῆς Λογοτεχνίας ἐπὶ τῇ βίσει ἰδίᾳ τῶν ἀναγνωσθέντων ἔργων αὐτῆς.

2. Γραμματικὴ καὶ συντακτικὴ διδασκαλία, ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει.

3. Ἀσκησις εἰς τὸ Γαλλιστὶ διαλέγεσθαι, ὡς ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι.

4. Ἀσκησις εἰς τὸ Γαλλιστὶ γράφειν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

5. ΕἶΣΤΟΡΙΑ

Τάξις Α'.

Οἱ προϊστορικὸι χρόνοι καὶ ἰδίως ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων Ἀνατολικῶν λαῶν καὶ τοῦ πρώιμου πολιτισμοῦ αὐτῶν. Ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἰδίως τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν μεταναστεύσεων μέχρι τῶν Μηδικῶν πολέμων.

Τάξις Β'.

Ἡ ἱστορία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἰδίως τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῶν Μηδικῶν πολέμων μέχρι τῆς ἐπιβράσεως τῶν Ρωμαίων εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς τελευταίας συντομῆς ἐξέτασις τῆς ἱστορίας τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν μέχρι τῶν χρόνων τῆς ἐπιβράσεως. Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Τάξις Γ'.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους καὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπ' αὐτῷ μέχρι Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ἐξαιρουμένης ἰδίᾳ τῆς ὑπὸ τὴν ἐπιβράσαν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Ἡ ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς αυτοκρατορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς μετὰ τῆς συναρῆς Ἑυρωπαϊκῆς ἱστορίας μέχρι τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας.

Τάξις Δ'.

Ἡ ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς αυτοκρατορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς μετὰ τῆς συναρῆς Ἑυρωπαϊκῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Τάξις Ε'.

Ἡ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἑλληνικὴ καὶ Ἑυρωπαϊκὴ ἱστορία μέχρι τῆς ἰδρύ-

σεως τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἐξαιρουμένης ἰδίᾳ τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Τάξις ΣΤ'.

1. Ἡ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους ἱστορία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑσθρίας, καὶ ἰδίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, μέχρι τῶν σημερινῶν χρόνων.

2. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ μέχρι τῆς σήμερον, εἰτε κατὰ ἐποχάς, εἰτε κατὰ τὰ κατ' ἕκαστον στοιχεῖα τοῦ.

Ἡ ἱστορικὴ θέσις καὶ ἀποστολὴ τῶν σημερινῶν Ἑλλήδων. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ἑλλήνου πολίτου εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἐν ἐπιγνώσει τῶν πολιτισμῶν τοῦ καθήκοντος.

3. Συνοπτικὴ ἀγωγή τοῦ Ἑλλήνου πολίτου, γινόμενη κατὰ διαγράμματα τοῦ διδόνοντος. Ὡς παράδειγμα καταχωρίζεται τὸ ἀκόλουθον, τὸ ὅποιν προϋποθέτει, ὅτι ἡ ἐξέτασις τῶν κατ' ἕκαστον θεμάτων τὸν θά γινεταί ἐπὶ τῆ βίσει καὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος :

Α. Ἡ πολιτεία καὶ τὸ πολιτεῖμα : α) ἡ κοινωνία, ἡ ὀργάνωσις τῆς κοινωνίας, ἡ ἐξέλιξις τῆς πολιτείας εἰς τὰς προηγουμένης μορφάς. Ὁ σκοπὸς τῆς πολιτείας. Το πολιτεῖμα. β) Ἡ διαίρεσις τῶν πολιτευμάτων κατ' Ἀριστοτέλη. γ) Τὰ σημερινὰ πολιτεῖματα : μοναρχία, δημοκρατία (περιορισμένη καὶ μὴ, βασιλευσμένη καὶ μὴ). Νέα πολιτεῖματα : Σοβιέτ καὶ Φασισμός. δ) Ἡ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς Ἀγγλικῆς συνταγματικῆς ἱστορίας πρόβος εἰς τὰ σημερινὰ πολιτεῖματα. ε) Τὰ πλεονεκτήματα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεῖματος.

Β. Συνταγματικὴ Ἱστορία τῆς Νέας Ἑλλάδος. (1821—1931). Γ. Τὸ σημερινὸν πολιτεῖμα τῆς Ἑλλάδος : α) Ἡ ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκπόρευσις τῆς ἐξουσίας. β) Ἡ διάκρισις τῶν ἐξουσιῶν. γ) Ἡ καθολικὴ ψηφοφορία. Ἡ ἱστορία καὶ ἡ σημασία τῆς. Ἡ φήσις τῶν γυναικῶν. δ) Ἄμεσοι ἐξέτασις τῆς ἐξουσίας ἢ δι' ἀντιπροσωπεύσεως.

Δ. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία : α) Ἐκλογαί. β) Τὰ κόμματα, ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἱστορία τῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τῶν ἐξουσιῶν. γ) Ἡ Βουλὴ, ἡ Γερουσία, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀντιπροσώπευσις. δ) Τὰ ἐλλογικὰ συστήματα : Τὸ ἀναλογικὸν, τὸ πλειοψηφικόν. ε) Ἡ ἐπιψήφισις τῶν νόμων. στ) Τὰ Νομοὶ, διατάγματα. Ζ. Ἡ Ἐσθρ. τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία : α) Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας. β) Ἡ Κυβέρνησις, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰπουργοῦ, τὰ Ἰπουργεῖα καὶ τὸ ἔργον ἐκάστου, ὁ νόμος περὶ εἰδῶνς Ἰπουργῶν. γ) Τὸ Κοινοβουλευτικὸν σύστημα. δ) Ἡ διοικητικὴ διαίρεσις τοῦ Κράτους. ε) Οἱ Ἀξιωματικοὶ ὑπάλληλοι.

ΣΤ. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία : α) Ἡ ἐννομος τάξις. Ἡ λύσις τῶν διαφορῶν. Ἡ ἰσοθέτις τῶν δικαστῶν κ.λπ. β) Τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. γ) Τὰ ποινικὰ δικαστήρια. δ) Τὸ Συμβόλιον Ἐπικρατείας. ε) Ἐκτετακτὰ δικαστήρια. Στρατιωτικὰ. Στρατιωτικὸν Νόμος καὶ ἄρισ τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν.

Ζ. Αὐτοδικοῖσις : α) Κοινότης καὶ ἄλλοις. β) Ἀποκέντρωσις.

Η. Τὰ ἐκονομικὰ τοῦ Κράτους : α) Οἱ ἔσοδοι. Τὰ ἔξοδα. Ὁ προϋπολογισμός. β) Ἄμεσοι καὶ ἔμμεσοι ἔσοδοι. Οἱ κριώτεροι τῶν ἄμεσων καὶ ἡ εἰσπραξίς αὐτῶν. γ) Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Θ. Ἀτομικὰ ἐλευθερία : α) Ποία εἶναι αὐταί ; β) Ἡ ἐλευθερία ἰδίως τοῦ συναπαρξέσθαι. Τὰ ἐπαγγελματικὰ δικαιώματα. Ἡ ἀπεργία. γ) Κράτος καὶ ἐκπαίδευσις. Ἡ ἐκπαίδευσις ὡς ἐλευθερία καὶ ὡς ὑπεργνώσις τοῦ Κράτους. δ) Κράτος καὶ Θρησκεία. Ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως. Ἡ ἐμπνευστὶσα Θρησκεία. Ὁ προσηλυτισμός.

Ι. Ἡ Ἑλλάς καὶ τὰ ἄλλα κράτη. Ἡ κοινωνία τῶν Ἑθῶν καὶ τὰ διοικητικὰ δικαστήρια. Ἑμπορικὰ καὶ ἄλλα συνθήκαι.

ΙΑ. Ἡ ἄμυνα τῆς χώρας. Στρατός καὶ Στόλος.

6. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Τάξις Α'.

1. Αριθμητική. Εμπέδωσις τῆς γραφῆς καὶ ἀπαγγελίας τῶν ἀριθμῶν, ἐν παρίστασι ἀνάγκη.

Ἀραβικὴ, Ἑλληνικὴ καὶ Ῥωμαϊκὴ γραφή. Σημερινὴ χρήσις αὐτῶν (ὥρολόγιον, κεφάλαια βιβλίων—ὄπολογισμοὶ κλπ.). Ἐπανάληψις μετὰ βαθυτέρας ἐξετάσεως καὶ ἐπέκτασις τῶν γνώσεων περὶ τῶν πράξεων τῶν ἀκεραίων, κλασματικῶν καὶ δεκαδικῶν ἀριθμῶν μετὰ τῶν συντομιῶν καὶ δοκιμῶν αὐτῶν.

Αἱ θεμελιώδεσται ἰδιότητες τῶν ἀκεραίων μετὰ ἀρεθμοῦν κατ'ἀλλήλα προβλήματα συγκριμῆναι φέρουσιν. Ἐφαρμογαὶ αὐτῶν εἰς τὰς συντομίας τῶν πράξεων καὶ τὸν ἀπὸ μνήμης λογισμῶν.

Γινόμενον πολλῶν παραγόντων. Δυνάμεις, ἔννοια καὶ θεμελιώδεις ἰδιότητες αὐτῶν.

Διαίρετότης (διαίρετης, πολλαπλασίωσις).

Χαρακτηριστικὰ διαίρετότητος διὰ 2, 5—4, 25—3, 9 καὶ ὑπόλοιπα διαίρεσεως δι' ἐκάστου ἐξ αὐτῶν.

Κοινὸι διαίρεται, κοινὰ πολλαπλασίωσις.

Ἔννοια πρώτων ἀριθμῶν—κόσμιον Ἐρατοσθένους.

Μετρικὸν σύστημα τῆς πατρίδος.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς μεταβλητῆς.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν κανόνων διὰ γραμμάτων ἢ καὶ συλλογισμῶν διὰ γραμμάτων (π.χ. ἡ ὄκα τιμᾶται α δραχ. 2 ὄκ. — 2α δραχ. κτλ.).

Εἰσαγωγή εἰς τὴν χρῆσιν ἁπλῶν ἀριθμητικῶν παραστάσεων μετὰ παρενθῆσιν. Ἀσκήσις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σημειουμένων πράξεων. Συντομιατικὴ καὶ συνεχῆς καλλιέργεια τοῦ ἀπὸ μνήμης λογισμοῦ.

Συστέσεις τῶν πράξεων πρὸς ἀλλήλας.

Ἀσκήσις μετ' ἐπὶ ἀνοδὸν εἰς διὰ δεκάδα θέμα.

2. Πρακτικὴ Γεωμετρία. Ἐποπτικὴ ἐξέτασις τῶν ἀπλουστέρων γεωμετρικῶν στερεῶν. Τὰ κυριότερα ἐπίπεδα σχήματα (γραμμικὰ—γωνία, εὐθύγραμμα σχήματα, κύκλος), ἰδιότητες αὐτῶν ὅπως πρακτικῶς ἀποδεικνύμεναι.

Ἀπλουστάτα γεωμετρικὰ προβλήματα κατασκευῆς διὰ κανόνος, γνώμονος καὶ διαβήτου.

Κλίμαξ. Μεταφορὰ εὐθύγραμμων σχημάτων ἐπὶ χάρτου. (Ἔννοια εὐθύγραμμα σχήματα).

Τάξις Β'.

1. Αριθμητική. Ἐπανάληψις πρὸς ἁμείωσιν δυσκόλων μερῶν ἐκ τῆς ὄλης τῆς Α' τάξεως, γινόμενη διὰ καταλλήλων προβλημάτων (π.χ. διαίρεσεως—μετρήσεως, μερισμοῦ, δυνάμεων—γινόμενον πολλῶν παραγόντων).

Ἐπανάληψις καὶ ἐπέκτασις ἄλλων μερῶν, ἅτινα κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Α' τάξεως δὲν ἐξητάθησαν λεπτομερῶς (διαίρετότης, μέγιστος κοινὸς διαίρετης, ἐλ. κοινὸν πολλαπλασίωσιον, σύνθετα κλάσματα, τροπὴ κοινῶν κλάσματος εἰς δεκαδικὸν καὶ ἀνάσκαλιν, περιοδικὰ δεκαδικὰ κλάσματα).

Ἔννοια τῆς ρίζης. Ἐξάγωγή τῆς τετραγωνικῆς ρίζης ἀριθμῶν μέχρι τοῦ 100.

Συμμιγεῖς ἀριθμοὶ καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις.

Μετρικὰ συστήματα τῶν σπουδαιότερων κρατῶν. Τροπὴ μόνων τοῦ ἐνός εἰς ἀντιστοιχίαν μονάδας ἄλλου, (ἀσκήσις μετ' ἐπὶ μονάδας καὶ συστήματα ἔχοντα πρακτικὴν σημασίαν διὰ τὸν ἕλληνα μαθητὴν).

Ποσὰ ἀνάλογα καὶ ἀντίστροφα.

Ἀπλὴ καὶ σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν.

Πρόβλήματα τῶν ποσοτῶν, τῶν τόκων, τῆς ἐταιρίας, τῆς μίξεως, τοῦ μέσου ὄρου καὶ τοῦ μερισμοῦ εἰς μέρη ἀνάλογα.

Ἄσις προβλημάτων δι' ἑλῶν τῶν δυνατῶν μεθόδων.

Ἐνδυνάμει ἀσκήσις διὰ τὴν κατανοήσιν τῆς ἐννοίας τῆς μεταβλητῆς.

Ἀσκήσις εἰς τὴν γενικοποιήσιν καὶ ἔκφρασιν τῶν κανόνων διὰ γραμμάτων.

Ἀσκήσις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πράξεων εἰς δεδομένας ἀριθμητικὰς παραστάσεις μετ' ἀγκυλῶν καὶ παρενθῆσεων.

Καλλιέργεια τοῦ ἀπὸ μνήμης λογισμοῦ.

Σχέσεις πράξεων πρὸς ἀλλήλας.

Πρόβλήματα οὐ μόνον ἐκ τοῦ ἀτομικοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ κρατικοῦ, ἐνέχοντα στοιχεία κοινωνικῆς μορφώσεως (π.χ. προβολομῶν κοινότητος—σχολ. ἐπιτροπῆς, Τραπεζῶν, Γαμίου Ἀσφαλείας—Χαρτοφύλιον—Ταμειοφυλάκιον).

2. Πρακτικὴ Γεωμετρία. α) Ἀπλουστάτα γεωμετρικὰ κατασκευαὶ διὰ τοῦ κανόνος, τοῦ γνώμονος καὶ τοῦ διαβήτου.

β) Μέτρησις τῶν εὐθύγραμμων σχημάτων.

γ) Βαθυτέρα ἐξέτασις τῶν γεωμετρικῶν στερεῶν (κύβου—πρισματός—πυραμίδος—κυλίνδρου—κόνου καὶ σφαιρας). Μέτρησις αὐτῶν.

δ) Κατασκευὴ ἐξ χαρτονίου τῶν ἀπλουστέρων γεωμετρικῶν σχημάτων ἐπιπέδων καὶ στερεῶν.

Τάξις Γ'.

1. Αριθμητική. Ἐπέκτασις τῶν περὶ διαιρετότητος γνώσεων. Ἐξέτασις τοῦ μέγιστου κοινῶν διαίρετου καὶ ἐλαχίστου κοινῶν πολλαπλασίωσι δι' ἀναλύσεως εἰς τοὺς πρώτους παράγοντας. Ἐπέκτασις τῶν περὶ ριζῶν γνώσεων. Ἐξάγωγή τετραγωνικῆς ρίζης πρακτικῶς. Ἀσύμμετροι ἀριθμοί.

Λόγοι καὶ Ἀναλογία. Ἰδιότητες αὐτῶν. Ἄσις προβλημάτων δι' αὐτῶν—ἴσότης καὶ ἀνισότης. Ἰδιότητες αὐτῶν.

Ἀπλὰ ἀριθμητικὰ ἐξισώσεις διὰ καταλλήλων προβλημάτων μορφοῦναι.

Μεταβολὴ πρὸς ἁπλοῦς γραμμικὰ παραστάσεις.

Θεμελιώδεις ἰδιότητες τῶν πράξεων ἐπὶ τῶν ἀκεραίων θεωρητικῶς πρὸς δι' ἀριθμῶν ἐξετάζομεναι καὶ παραστάσεις ἐν τέλει τῶν ἰδιότητων διὰ γραμμάτων.

Ἐπισκόπησις τῶν ἀκεραίων, δεκαδικῶν, κλασματικῶν ἀριθμῶν κλπ. Θεωρία τῆς ἀριθμῆσεως κατὰ τὸ δεκαδικὸν σύστημα, ἔξαρσις τῆς ὑπεροχῆς τοῦ.

2. Ἄλγεβρα. Ἡ γλώσσα τῆς Ἀλγεβρας (χρῆσις γραμμάτων ὡς ἀριθμῶν). Ἀρνητικὸν ἀριθμοί. Αἱ θεμελιώδεις πράξεις μετὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἀρνητικῶν ἀριθμῶν. Δυνάμεις μετ' ἐκθέτην ἀκεραίων θετικῶν ἢ ἀρνητικῶν ἀριθμῶν.

Ἀλγεβρικὰ παραστάσεις. Ἀλγεβρικὰ κλάσματα. Ἀλγεβρικὰ πράξεις. Ἐξισώσεις α' βαθμοῦ. Ἔννοια συναρτήσεως, γραμμικὰ παραστάσεις.

Τάξις Δ'.

1. Ἄλγεβρα. Ἄσις προβλημάτων ἀναφερομένων εἰς ἐξισώσεις α' βαθμοῦ. Ἀνισότητες α' βαθμοῦ. Ἀσύμμετροι ἀριθμοί. Ἀνάγκη εἰσαγωγῆς αὐτῶν. Ρίζαι, φανταστικὸν ἀριθμοί.

Δυνάμεις μετ' ἀλγεβρικῶν ἐκθέτην.

Δυνάμεις μετ' ἀρνητικῶν ἐκθέτην οἰονδήποτε.

Διατήρησις τῶν θεμελιωδῶν νόμων—τῶν δυνάμεων. Ἄσις ἐξισώσεων β' βαθμοῦ.

Συστήματα ἐξισώσεων β' βαθμοῦ. Ἀνισότητες β' βαθμοῦ.

Γραμμικὰ παραστάσεις τῶν ἀπλουστέρων μόνων συναρτήσεων β' βαθμοῦ.

2. Γεωμετρία (ἐκ τῆς Ἐπιπέδομετρίας). Εὐθεία, ἐπίπεδον. Θέσεις δύο εὐθειῶν πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ αὐτῷ ἐπίπεδῳ. Γωνία, εὐθύγραμμα σχήματα, κύκλος. Θεμελιώδεις ἰδιότητες καὶ σχέσεις τῶν στοιχείων τῶν. Θέσεις εὐθείας καὶ κύκλου, θέσεις δύο κύκλων πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ αὐτῷ ἐπίπεδῳ καὶ θέσεις γωνιῶν ἐν κύκλῳ.

Γεωμετρικὰ κατασκευαί. Χρῆσις κανόνος, γνώμονος καὶ διαβήτου.

Μέθοδοι λύσεως προβλημάτων καὶ ἀποδείξεως θεωρημάτων. Γεωμετρικὸν τόποι συντομιῶν καὶ ἄσις προβλημάτων δι' αὐτῶν. Λόγοι. Μέτρησις εὐθειῶν συντόμων, μέτρησις εὐθύγραμμων σχημάτων. Ἰσοδυναμία.

Πυθαγόρειον θεώρημα, πορίσματα καὶ προβλήματα σχετικὰ Στοιχειώδεις γνώσεις χωρομετρικῶν καὶ χωροσταθμιστικῶν.

Πρακτικὴ ἀσκήσις. Χρῆσις τῶν ἀπλουστέρων ὀργάνων κατὰ τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν.

Τάξις Ε'.

1. Ἄλγεβρα.—Ἐπανάληψις ἐξισώσεων β' βαθμοῦ διὰ λύσεως σχετικῶν προβλημάτων καὶ ἐπέκτασις τῶν σχετικῶν

γνώσεων. (Διτετράγωνοι εξισώσεις, εξισώσεις έχουσαι ριζικά συντόμως κλπ.).

Αριθμητικά και γεωμετρικά πρόσοδοι.

Δοξάριθμος ως προς την βίαν 10.

Ανακτομύς, Χρωλούσια. Έμβατικά εξισώσεις.

2. Γεωμετρία.— Έκ της Έπιπεδομετρίας: Άναλογίαι, μεγέθη μεταβαλλόμενα ανάλογως.

Όμοιους τριγώνων και πολύγωνον εν γένει.

Κανονικά πολύγωνα. Έγγραφα εις κύκλον.

Τά θεμελιώδη περι όριων.

Μέτρησης περιφερείας και έμβασού κύκλου. Μέτρησης γωνιών.

Λύσις προβλημάτων εκ της Έπιπεδομετρίας εν γένει.

Τάξις ζ'.

Α'. Τριγωνομετρία και Στερεομετρία, ώραι 3 καθ' έξωρδα.

1. Τριγωνομετρία.— Σχέσις της Τριγωνομετρίας προς την Άλγεβραν και Γεωμετρίαν, όξια αυτής. Τριγωνομετρικοί άριθμοί γωνίας οισαθήτους. Γεωμετρική παράστασις αυτών.

Σχέσις μεταξύ των τριγωνομετρικών άριθμών της αυτής γωνίας. Έξαρσις ειδικών περιπτώσεων. Γωνία, έν δίδεται τριγωνομετρικός άριθμός. Σχέσις μεταξύ πλευρών και γωνιών 1) ορθογωνίου τριγώνου, 2) οισυδήπου τριγώνου. Πρακτική χρσις τριγωνομετρικών πινάκων. Έπίλυσις προβλημάτων περι ορθογωνίων τριγώνων κλπ.

2. Στερεομετρία.— Έπίπεδοι. Θέσις ευθείας και έπιπέδου. Θέσις δύο έπιπέδων προς άλληλα. Θέσις δύο ευθειών προς άλληλα. Προβολαι. Έκλαγιση άπίστασις δύο ευθειών.

Διεδροι γωνία. Ένιαια στερεών γωνιών.

Πολύεδρα γενικώς και ίδια πρίσματα και πυραμίδας. Κύλινδροι Κώνος.

Μέτρησης έπιφανείας και εύρασις του όγκου αυτών.

Σφαίρα. Διάφοροι θέσις έπιπέδου προς σφαίραν. Θέσις δύο σφαιρών προς άλληλα συντόμως. Κύκλοι επί δοθείσης σφαίρας. Μέτρησης σφαιρας.

Έπισκόπησις των μαθηματικών Ιστορική και φιλοσοφική.

Β'. Στοιχεία Κοσμογραφίας.— Όρα 1 καθ' έξωρδα.

7. ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΤΙΚΑ.

1. Φυσική—Χημεία μετά στοιγίαις Όρυκτολογίας.

α') Κατώτερος κύκλος.

Τάξις Α'.

1. Έκ της Φυσικής: Αί στοιχειώδεις και άπαραίτητοι διά την κατανήαν της ύλης των βιολογικών μαθημάτων και της Γεωγραφίας, ως και της καθημερινής ζωής, γνώσεις. Έκ της μηχανικής, της εαυτήτος, της υδροστατικής, της αεροστατικής, του θερμοαντικού και όπτικής, του μαγνητισμού και ηλεκτρισμού.

2. Έκ της Χημείας και Όρυκτολογίας: Αί στοιχειώδεις και άπαραίτητοι διά την κατανήαν της ύλης των βιολογικών μαθημάτων και της Γεωγραφίας, ως και της καθημερινής ζωής γνώσεις περι του άερου, του ύδατος, των δέων, βάσεων και άλλτων, των στοιγίων της λιθοσφαιρας της Γης και των όργανικών ένώσεων και έπισοτική εξέτασις των εν Έλλάδι άπαντώντων και έχόντων σημασίαν διά την ανθρώπινην ζωήν όρυκτων εν συναρξει ένάστωσε προς τάς σχετικάς χημικάς ένώσεις.

β') Άνώτερος κύκλος.

Τάξις Β'.

1. Έκ της Φυσικής: Βαθύτερα εξέτασις και συμπλήρωσις των εν τη Α' τάξει διδαχθέντων εκ της μηχανικής, της εαυτήτος, της υδροστατικής, της αεροστατικής, του θερμοαντικού και της ακουστικής.

2. Έκ της Χημείας: Βαθύτερα εξέτασις και συμπλήρωσις των εν τη Α' τάξει διδαχθέντων εκ της Άνοργάνου Χημείας.

Τάξις ΓΤ'.

1. Έκ της Φυσικής: Βαθύτερα εξέτασις και συμπλήρωσις των εν τη Α' τάξει διδαχθέντων εκ της όπτικής, του μαγνητισμού και του ηλεκτρισμού.

2. Έκ της Χημείας: Βαθύτερα εξέτασις και συμπλήρωσις των εν τη Α' τάξει διδαχθέντων εκ της Όργανικής Χημείας.

II. ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τάξις Β'.

α') Φυτολογία.

1. Βιολογική εξέτασις κατά την σειράν ώρισμένου ζωντικού συστήματος, των χαρακτηριστικών και εν Έλλάδι ίδιως άπαντώντων άντιπροσώπων των κυριωτέρων υποδιαίρεσεων αυτού, συνδυαζόμενη με την έναρσιν της διασημίας των εξέταζομένων φυτών διά τον έιον του ανθρώπου και με πρακτική άσκηση των μαθητών εις τάς εργασίας τάς αποβλεπούσας εις την διάδοσιν και τον έξευγενισμόν αυτών, επί τη βάσει δε της άνωτέρου βιολογικής εξέτασεως και μετ' αυτήν.

2. Γενική έπισκόπησις της Φυσιολογίας άμα και Άνατομίας των εξέτασθέντων φυτών, ως και των σχέσεων αυτών προς το περιβάλλον.

3. Άνασκόπησις και βαθύτερα θεμελιώδεις του χρησιμοποιούμενου βοτανικού συστήματος μετ' άσκήσεων των μαθητών εις την άσφαλή ταξινόμησιν των συνηθεστάτων φυτών της Πατρίδος.

4. Σύνομος εξέτασις της γεωγραφικής κατανομής των φυτών, ίδιως δε της κατανομής αυτών εν Έλλάδι.

Τάξις Γ'.

β') Ζωολογία.

1. Βιολογική εξέτασις κατά την σειράν του κρατούσης ζωολογικού συστήματος των χαρακτηριστικών, μάλιστα δε των εν Έλλάδι άπαντώντων άντιπροσώπων των κυριωτέρων υποδιαίρεσεων αυτού, συνδυαζόμενη με την έναρσιν της διασημίας του ανθρώπου σημασίας των και με πρακτική άσκηση των μαθητών εις τάς εργασίας, τάς αποβλεπούσας εις την συντηρησιν και τον έξευγενισμόν των έξ άνω χρησίμων εις αυτόν, επί τη βάσει δε της άνωτέρου βιολογικής εξέτασεως και μετ' αυτήν.

2. Γενική συγκριτική έπισκόπησις της Φυσιολογίας άμα και Άνατομίας των εξέτασθέντων ζώων, ως και των σχέσεων αυτών προς το περιβάλλον.

3. Σύνομος εξέτασις της γεωγραφικής εξαπλώσεως των ζώων.

Τάξις Δ'. Πρώτον εξαήμερον.

γ') Άνθρωπολογία.

Έπισκόπησις της φυσιολογίας άμα και ανατομίας του ανθρώπου, ως και των σχέσεων αυτών προς το περιβάλλον.

Δεύτερον εξαήμερον.

δ') Γενική Βιολογία.

Έπεξεργασία των διδαγμάτων της Φυτολογίας, Ζωολογίας και Άνθρωπολογίας προς σχηματισμόν γενικής έννοιας της ζωής και κατανήαν της σημασίας αυτής εν τη φύσει, επί τη βάσει διαγράμματος καταρτιζόμενου υπό του διδάσκοντος, έχοντος υπ' έσθι την προηγηθείσαν διδασκαλίαν εις τά μνημονεύεσθαι μαθήματα. Ως παράδειγμα παρατίθεται τό ακόλουθον διάγραμμα:

1. Η ζωή όπως παρουσιάζεται εις τά φυτά, τά ζώα και τον άνθρωπον, αποτελεί σύνολον ώρισμένων λειτουργιών, κατευθυνόμενων εις κοινόν αποτέλεσμα. Αί κοιναι εις τά φυτά και τά ζώα λειτουργίαι. Η άναπνοή, ή θρέψις και ή πολλαπλασιασμός ή ή σύγκλησις της ζωής. Αί εις τά ζώα προστιθέζουσαι αισθητικά και βουλησιακά λειτουργίαι. Η προσαρμογή των διαφόρων λειτουργιών προς άλληλας.

2. Η έπίλεξις του συνόλου αυτών των λειτουργιών είναι συγκατά από τά άνωέρω όντα, μόνον δίδει είναι όργανισμοί, δίδει έχον καταλλάξιμους ώργανισμωμένον σάμα, ήτοι σάμα του όποιου τά καθ' έκαστον όργανα προσαρμόζονται προς τάς υπ' αυτών έπιτελούσας λειτουργίας και προς άλληλα.

3. Αί λειτουργίαι άσκούνται υπό των όργανωμένων μόνον υπό ώρισμένους έξωτερικας συνθήκας και διά της έπίδρασεως των συνθηκών τούτων. Αυτόνομος προσαρμογή των λειτουργιών

και των ὀργάνων των ὀργανισμῶν πρὸς τὰς ἐξωτερικὰς συνθήκας.

4. Κάθε ὀργανισμὸς ὀφείτεται ὀριζόμενῃ ἐξέλιξει, ἵνα φθάσῃ εἰς τὴν ἄνταν δυνατόν ἰκανότητα πρὸς ἐπιτέλεσιν τῶν λειτουργιῶν τῆς ζωῆς. Γενεσις τοῦ ὀργανισμοῦ. Τὸ κέρταρον ὡς ὀργανικὴ μονάδα. Τὸ πρωτόπλασμα ὡς φορὴς τῆς ζωῆς. Ἡ διὰ τῆς γενέσεως μετὰδοσις ὀρισμένων διαθεσῶν καὶ ἰκανοτήτων (κληρονομικότης). Μονοκύτταροι καὶ πολυκύτταροι ὀργανισμοὶ φυτῶν καὶ ζώων. Ἡ ἀξίησις τοῦ ὀργανισμοῦ μέχρις ὀρισμένου σημείου ὀριζάντεως. Θάνατος.

5. Τὸ σύνολον τῶν λειτουργιῶν τῆς ζωῆς κάθε ὀργανισμοῦ κατευθύνεται εἰς τὴν συντήρησίν του καὶ εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ εἴδους, εἰς δ' ἀνήκει.

6. Κατευθύνεται ὁμοῦ ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ εἴδους του. Αἱ θεωρίαι περὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν.

7. Ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων ἡ ζωὴ καθόλου εὐκτατα ναί χαρακτηρισιθῆ ὡς σύνολον λειτουργιῶν καταλλήλων ὀργανισμῶν φυσικῶν ὄντων, αἱ ὁποῖαι ἐπιτελοῦνται ὑπὸ ὀρισμέναις ἐξωτερικὰς συνθήκας καὶ διὰ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῶν πρὸς συντήρησιν τῶν ὄντων τούτων καὶ πρὸς συντήρησιν καὶ ἐξέλιξιν τῶν εἰς δ' ἀνήκοντων εἰδῶν. Ἡ ἀδυναμία τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν νόμων πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ φαινομένου τῆς ζωῆς ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἐν τοῖς καθ' ἑκάστον. Ἡ σημασία τῆς ζωῆς διὰ τὴν ἄληθιν φύσιν.

8. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Τάξις Α'.

1. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Ἑλλάδος κατὰ φυσικὰς περιοχάς, ὧν ἡ πρώτη ἐξετάζεται ἡ περιοχή, ἐν ἣ τὸ Γυμνάσιον. Ἦσαν ἐν ἐκάστῃ περιοχῇ ἐκάστου τῶν γεωγραφικῶν στοιχείων της, τῶν τε φυσικῶν (θεῖσις τῆς περιοχῆς, γεωλογικὴ διάπλασις της, ποίησις τῶν πεδωμάτων καὶ τῶ ἐδάφους της, πλαστικὴ μορφή της, ὕδατα, κλίμα, φυτὰ καὶ ζῴα αὐτῆς) καὶ ἀνεκτικῶν τῶν ἀνθρώπων (οἰ κάποιου, οἰ οικονομικῶν τῶν καὶ αἱ ἐκπολιτιστικῶν τῶν ἐνεργειῶν, αἱ τε οικονομικαί—γεωργίαι καὶ κτηνοτροφίαι, ἄλλοια, βιομηχανία, ἔμπορος, βιοτεχνία καὶ βιομηχανία, ἐμπόριον, μέσα συγκοινωνίας—καὶ αἱ πνευματικαί—θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαὶ σχέσεις, ἐκπαιδευτικὴ κατάσταση ὅπως ἑκάστον τούτων ἔχει διαμορφωθῆ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν λοιπῶν.

2. Γενικὴ γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τοῦ Ἑλλάδος. Τὰ φυσικὰ γεωγραφικὰ στοιχεῖα τῆς ἢ σχετικὴ θέσις της ἢ ἄληθ γεωλογικὴ διαμόρφωσις της, καὶ εἰδη τοῦ ἐδάφους της, ὁ κάθετος καὶ ὁ ὀριζήντιος διαμελισμὸς της (ὄριεντα συστήματα, διάταξις τῶν, αἱ σπουδαιότεραι κροφαί, τὰ μεταξὺ τῶν ὀρέων στενά, αἱ κοίται ἡώραι, ἡ μορφολογία τῶν θαλασσῶν της, ἡ παραλιακὴ γραμμὴ της καὶ τὸ μήκος της, αἱ νήσοι της), ὁ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι της, τὸ κλίμα της καὶ τὰ εἶδη του, ἡ γλωβία καὶ τὰ ζῴα της Ἑλλάδος) ἐν τῇ ἀ' ἀλλήλων ἐξαρτήσεϊ τῶν καὶ ἐν τῇ σημασίᾳ τῶν διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν κατεχούσης της καὶ τὰς ἀρχαίας τῶν ἐπιδράσεων. Τὸ ἔμπαδόν της Ἑλλάδος, ὁ πληθυσμὸς της καὶ ἡ πυκνότης της. Ἡ ἄθνηκὴ ὁμοιογένεια τῶν πληθυσμῶν της. Ἡ κατοικηθὴ καὶ ἡ πυκνότης τῶν συνοικισμῶν της, οἱ ἐξ αὐτῶν σπουδαιότεροι καὶ οἱ λόγοι τῆς διαμορφώσεως τῶν. Αἱ ἀρχαίαι τῶν κατοικῶν της, αἱ τε οικονομικαὶ (γεωργία, κτηνοτροφία, ἄλλοια, βιομηχανία, βιοτεχνία, ἐμπορία, βιομηχανία, ἐμπόριον—ἐξωτερικόν, εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικόν—συγκοινωνία ἑρπᾶς, θαλάσσης, ἀέρος καὶ αἱ πνευματικαί—ἡ κρατοῦσα θρησκεία καὶ ἡ ἐκκλησία της, αἱ ἠθικαὶ σχέσεις, καὶ αἱ τέχνη καὶ ἐπιστήμη, ἡ ἐκπαίδευσις, τὸ πλῆθυσμα), οἱ κωρύχων συντελεστικὴ ἐκείτης, ὡς καὶ ἡ ἐπιδράσις αὐτῶν ἐπὶ τὴν διαμόρφωσιν τῶν φυσικῶν γεωγραφικῶν στοιχείων.

Τάξις Β'.

1. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης ἐν συγχρῆσιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Γνωσιμὴ ὧν ἢ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐνδιατερέβουσα περισσότερον εἰς τὰς γεωγραφίας καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν εἰς ἐκείνας, μεθ' ὧν ἡ Ἑλλάς εὐρίσκειται εἰς στενωτέραν ἐπικοινωνίαν ἢ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἰδιόμοτον σημασίαν ἀπὸ γεωγραφικῆς ἀπόψεως.

2. Γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης. Αἱ μεγάλαι ὁδοὶ

τῆς Εὐρωπαϊκῆς συγκοινωνίας, ἀρχαίοντες τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ σημασία τῆς Μεσογείου διὰ τὴν παγκόσμιον συγκοινωνίαν. Ἡ Ἑλλάς ὡς μεσογειανὸν καὶ εὐρωπαϊκὸν κρῶτος καὶ ἡ συμβολὴ της εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ οικονομικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Ἑλλησθησμοὶ τῆς σήμερον ἐν Εὐρώπῃ.

Τάξις Γ'.

Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῶν χωρῶν ἐκάστης τῶν λοιπῶν ἡπείρων, γνωσιμὴ ὧν ἢ τῶν χωρῶν τῆς Εὐρώπης, ἐνδιατερέβουσα περισσότερον εἰς ἐὰς καὶ ἐκείνη χώρας καὶ τεματιζομένη διὰ γενικῆς γεωγραφικῆς ἐπισκοπήσεως τῆς ἡπείρου. Σύντομος ἐξέτασις τῶν ποικίλων χωρῶν καὶ τοῦ ἔργου τῶν ἐξερευνητικῶν αὐτῶν.

Τάξις Δ'.

Γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τῆς ὅλης γῆς.

α) Ἡ ἐξάρτησις τῆς γεωγραφικῆς καταστάσεως τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐκ τῆς φάσεως τῆς ὧν ὀρανοῦ ὀρατοῦ αὐματος καὶ ἐκ τῶν σχετιῶν της πρὸς τὰ λοιπὰ ὀράνια σώματα, καὶ ἰδίως τῶν ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Ἡ γῆ ὡς ὀράνιον σῶμα. Ἡ σφαιρικότης της. Μέγεθος τῆς γῆς (περίμετρος καὶ διάμετρος). Ἡ κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἴδιον ἀξονα (γῆνιος ἀξονα, χρόνος, ἡμέρα, νῆξ). Γεωγραφικὸν μήκος καὶ πλάτος. Ἡ γῆ ἐν ταῖς σχέσεσι αὐτῆς πρὸς τὰ λοιπὰ ὀράνια σώματα, ἰδίως δὲ τῶν ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Μέγεθος τῶν ἡλίου ἐν σχέσει πρὸς τὸ πῆξ γῆς. Ἀπόστασις ἀπ' αὐτῆς. Κίνησις τῆς γῆς περὶ τὸν ἡλίου. Μορφή τῆς τροχιάς τῆς γῆς. Διεύθυνσις τοῦ ἀξονος της. Προστικαὶ καὶ πολικαὶ κύκλοι. Ζώναι τῆς γῆς. Ὅροι τοῦ ἔτους. Ἡ σελήνη. Τὸ μέγεθος της, ἡ ἀπόστασις της ἀπὸ τῆς γῆς καὶ αἱ κινήσεις της. Αἱ φάσεις της. Χρόνος τῶν κινήσεων. Ἀμωσις καὶ πλημμυρις. Ἐκλείψεις ἡλίου καὶ σελήνης. Ἡμερολόγιον καὶ μέτρησις τοῦ χρόνου. Μεσεωρωπαϊκὸν χρόνος.

β) Ἡ ἐπισκόπησις τῶν φυσικῶν γεωγραφικῶν στοιχείων τῆς γῆς ἐν τῇ ἀ' ἀλλήλων ἐξαρτήσεϊ τῶν. Ἡ γεωλογικὴ διαμόρφωσις τῆς γῆς. Ἡ ἐξέλιξις της. Αἱ γεωλογικαὶ ἐποχαὶ καὶ τὰ γνωρίσματά των. Ἡ οικονομικὴ σπουδαιότης των. Ἡ ἡ ποίησις τῶν πεδωμάτων καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ οἱ συντελεστικαὶ αὐτῆς. Ἡ καταρτισμὸς τῶν ὀριζήντων καὶ τοῦ καθετοῦ διαμελισμοῦ τῆς γῆς. Τὰ ὕδατα καὶ οἱ συντελεστικαὶ αὐτῶν. Ἡ γεωγραφικὴ διάδοσις τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν. Τὸ κλίμα καὶ οἱ παράγοντες αὐτοῦ. Κλιματολογικαὶ ζῶναι. Τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῴα τῆς γῆς. Ἡ διανομή αὐτῶν ἐπ' αὐτῆς καὶ οἱ λόγοι ταύτης.

Τάξις Ε'.

1. Ἐπισκοπήσις τῶν ἀνθρωπογεωγραφικῶν στοιχείων τῆς γῆς ἐν τῇ ἀ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἐξαρτήσεϊ τῶν ὧς καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τὰ φυσικὰ ἐπιδράσει των. Ἡ γῆ ὡς κατασκευὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ προϊστορικὸς ἀνθρώπος καὶ ἡ πρωτογενὴς ζωὴ. Αἱ ἠλικίαι τῆς ἀνθρωπογένεως. Ἡ πολιτιστικὴ ζωὴ. Ἀρχαίαι κινήσεις τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ γεωγραφικὴ διασπορὰ τῶν ἀνθρώπων, ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς ἐν τῷ συνόλῳ καὶ κατὰ φυλάς. Ζῶναι γῆς πυκνῶς καὶ ἀραιῶς κατοικημέναι. Αἰτίαι συγκεντρώσεως πληθυσμοῦ. Τὰ σημερινὰ κέντρα τοῦ πολιτισμοῦ. Τὰ στοιχεῖα τῆς οικονομικῆς ζωῆς, οἱ μετ' αὐτὰ ἀγρολογικὸν κλάδου της καὶ οἱ συντελεστικαὶ τῆς ἀναπτύξεως ἐκείτου. Τὰ μεγαλειότερα κέντρα τῆς γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς. Τὰ μεγαλειότερα ὀρυκτολογικὰ καὶ βιομηχανικὰ κέντρα. Τὰ κέντρα τοῦ ἐμπορίου. Αἱ μεγάλαι ὁδοὶ τῆς παγκοσμίου συγκοινωνίας (ἑρπᾶς, θαλάσσης, ἀέρος). Τὰ στοιχεῖα τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ καὶ οἱ συντελεστικαὶ ἐκείτου. Γεωγραφικὴ κατανομή τῶν θρησκευμάτων, γλωσσῶν καὶ πολιτισμῶν. Τὰ κέντρα τῆς καλλιτεχνίας τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

2. Γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τῆς Ἑλλάδος, ἐνδιατερέβουσα κυρίως εἰς τὰ στοιχεῖα τοῦ οικονομικοῦ καὶ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶς συντελεστικαὶ αὐτῶν.

9. ΥΓΙΕΝΗ

Τάξις Δ'.

1. Σωματολογία. (Ἀτομικὴ Ὑγιεινὴ).
2. Γεν. Ὑγιεινὴ (λοιμώδη νοσήματα, περὶ ἀέρος, ὕδατος,

εδάφους, διατροφής, ένδυμασίας και κατοικίας τῶν ἀνθρώπων.

3. Ὑγιεινὴ τῶν ἡλικιῶν καὶ τινα περὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων. (Ἐπέκτασις τῶν σχετικῶν γνώσεων μετὰ συντόμου ἐπισημάνσεως).

4. Στοιχεῖα νοσηλευτικῆς. Πρόχειροι βοήθειαι. Πρακτικαὶ ἐφαρμογαὶ τούτων ἐν τῇ σχολικῇ ζωῇ.

Τάξις Ε'. γυμνασίων ἠδελῶν.

Ὑγιεινὴ τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας.

Στοιχεῖα παιδοκομίας.

Ἐπέκτασις τῶν στοιχείων νοσηλευτικῆς, καὶ προχείρων βοηθειῶν.

Πρόχειροι οἰκιακὸν φαρμακείον μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων ἐφαρμογῆς.

Παρατηρήσεις. — Αἱ μαθητρίαι τῶν λοιπῶν γυμνασίων διδάσκονται προαιρετικῶς τὸ ἀνωτέρω ὕλικον ἐν τῇ αὐτῇ τάξει.

10. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑ

Τάξις ΣΤ'.

Ἡ ὄλη τῶν φιλοσοφικῶν δὲν θὰ εἶναι ἡ περιλήψις τῶν καθεστῶτων ἢ τῶν κυριωτέρων φιλοσοφικῶν ἁλθῶν, τῶν διδασκόμενων εἰς τὰ ἀνωτέρα καθήρηματα, ἀλλὰ τὰ πορίσματα τῆς διδασκαλίας πάντων τῶν ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδασθέντων μαθημάτων, τῶν τῶν φυσιογνωστικῶν, ἔσονται καὶ τῶν φρονη-μοπιστικῶν καὶ τεχνικῶν, ὡς καὶ τῆς ἰδίας ζωῆς τῶν μαθη-τῶν. Οἱ μαθηταὶ, ἐπεξεργαζόμενοι τὰ πορίσματα ταῦτα, θὰ βλέπουν, ὅτι δυνατόν ἐστὶ νὰ συνδέσονται εἰς μίαν γενικὴν θεω-ρίαν περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Τοιοῦτοτρόπος δὲ ταυγά-νευον μίαν φιλοσοφικῆς προπαιδεύσεως, ἐξαγωγήσε δὲ αὐτῆς τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ζωῆς τοῦ σχολείου τῶν. Τούτων οὕτως ἔχοντων τὸ διάγραμμα τῆς ὕλης τοῦ προκειμένου μαθημάτων δύναται νὰ ἀποσπασθῇ αὐτὸς ὁ διδασκὼν λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ συντελουμένην ἐργασίαν. Ὡς παράδειγμα μόνον δίδεται τὸ ἀκόλουθον διάγραμμα :

Α'. Ἐισαγωγικαὶ γνώσεις. Ἡ κατανοήσις τοῦ κόσμου καὶ ἡ σχηματισμὸς μιᾶς γενικῆς περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς θεω-ρίας εἶναι ἔργον τῆς ψυχῆς καὶ ἰδίως τῶν γνωστικῶν παρα-ρτήτων αὐτῆς. Δι' αὐτὸ ἐνδείκνυται ἡ εἰσαγωγικὴ ἐξέτασις τῆς φηγῆς καὶ τῶν γνωστικῶν παραρτήτων τῆς.

1. Ἡ Ψυχὴ (Ψυχολογία). Ἡ Διάνοια. Ἡ κατ' αἰσθησὶν ἀντιλήψις (αἰσθησις, αἰσθησιμα, παραστάσις). Ἡ νόησις. Αἱ βάσεις τῆς νόησεως (συνειδήσις τῶν παραστάσεων, ἀφομοί-ωσις τῶν παραστάσεων κ. μνήμη). Αἱ θεμελιώδεις μορφαὶ τῆς νόησεως (φαντασία, κυρίως νόησις). Τὸ θυμικόν. Αἱ κύρια μορφαὶ τοῦ: Συναίσθημα καὶ βούλησις. Ἡ φύσις τῆς ψυχῆς: Τὰ φυσικὰ φαινόμενα καὶ ἡ διαφορά τῶν ἀπὸ τὰ φυσικὰ καὶ φυσιολογικὰ. Ἡ συνοχὴ τοῦ φυσικοῦ βίου. Ἡ Ψυχολογία.

2. Οἱ παράγοντες τῆς γνώσεως καὶ τὸ ἔργον τῶν (Στοι-χειὰ Γνωσιολογίας). Αἱ αἰσθησις καὶ ἡ ἐμπειρικὴ γνώσις, ὁ νοῦς καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ λογικὴ γνώσις.

3. Διαίρεσις τοῦ ἀντικειμένου τῆς γνώσεως, ἥτοι τοῦ κό-σμου. Μέρη τοῦ κόσμου: α) ἡ φύσις, β) ὁ πολιτισμὸς ἢ ὁ κό-σμος τῶν ἀνθρωπίνων σκοπῶν.

Β'. Κύριον μέρος τῆς Φιλοσοφικῆς Προπαιδεύσεως. Α) Ἡ Φύσις (Φιλοσοφία τῆς φύσεως).

1. Τὰ ἀντικείμενα τῆς φύσεως. α) Ἡ ἡρώσις τοῦ καθε-καστοῦ φυσικοῦ ἀντικειμένου. Ἡ φυσικὴ ἡρώσις αὐτοῦ: πύκταρα, στοιχεῖα, μέρια, ἄτομα, ἡ ἔνοις τῆς ὕλης. Διαίρε-σις αὐτοῦ ἀπὸ βαθεύτερας ἀπόψεως: οὐσία καὶ ἰδιότητες αὐτῆς. β) Ἡ ἐπισκόπησις τῶν ἀντικειμένων τῆς φύσεως: αἱ ἐμπει-ρικαὶ ἔνοιαι τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ εἴδους, ὁ καθορισμὸς τῶν ἐνο-υιδῶν, ἡ κατάταξις αὐτῶν, τὸ σύστημα. Φιλοσοφικὸν ἐξαγόμε-νον: ἡ ἰδέα τῆς τάξεως τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων.

2. Τὰ φυσικὰ φαινόμενα. Ἡ φύσις τῶν: Ἡ μεταξὺ αὐτῶν κοινὰς αἰτιώδης συνοχὴ καὶ οἱ ταύτης διέποντες φυσικοὶ νόμοι. Τὰ εἶδη τῶν: Τὰ φαινόμενα τῆς ἀνοργάνου φύσεως (φυσικὰ, χημικὰ). Τὰ φαινόμενα τῆς ὀργανικῆς ἢ τὰ βιολο-

γικὰ. Ἡ ζωὴ: αἱ λειτουργίαι τῶν ὀργανισμῶν, ἡ κατασκευὴ τῶν, ἡ ἐξελίξις τῶν καθέκαστον ὀργανισμῶν, ὁ προσεγγισμὸς καὶ ὁ τελικὸς σκοπὸς τοῦ. Φιλοσοφικὸν ἐξαγόμενον: ἡ ἰδέα τῆς αἰ-τιότητος καὶ ἡ ἰδέα τῆς σκοπιμότητος τῶν φυσικῶν φαινομένων.

3. Ἡ ἐξελίξις ἐν τῇ φύσει. Αἱ περὶ αὐτῆς θεωρίαι. Ἡ ὀρθὴ ἔνοιαι τῆς ἐξελίξεως. Φιλοσοφικὸν ἐξαγόμενον: ἡ ἰδέα τῆς ἐξελίξεως τῆς φύσεως.

4. Γενικὸν φιλοσοφικὸν ἐξαγόμενον: Αἱ ἰδέαι τῆς τάξεως τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων, τῆς αἰτιότητος καὶ τῆς σκοπιμότη-τος τῶν φυσικῶν φαινομένων καὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς φύ-σεως ἔσονται εἰς τὴν γενικωτάτην ἰδέαν τῆς φυσικῆς τάξεως τοῦ κόσμου.

Β) Ὁ Πολιτισμὸς (Φιλοσοφία τοῦ πνεύματος).

1. Τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὴν συντη-ρησὶν τῆς ζωῆς. Παραγωγή τῶν πρώτων ὕλων, καταργησις αὐτῶν, ἐμπόριον. Ὁ σκοπὸς τῆς συντηρήσεως τῆς ζωῆς: ἡ ἐπίτευξις τῆς ἰδέας ἢ τοῦ ἰδεώδους (οἰκονομικῶς) ὀφελίμου.

2. Τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἀνύ-ψωσιν τῆς ζωῆς: α) Ἡ θρησκεία (φιλοσοφία τῆς θρησκείας). Αἱ θεμελιώδεις μορφαὶ τῆς θρησκείας (ἡ πίστις εἰς δαίμο-να, ἡ φυσιολατρεία, ἡ θρησκεία τοῦ νόμου, ἡ θρησκεία τοῦ φρονήματος). Ἡ φύσις τῆς θρησκείας. Ὁ σκοπὸς τοῦ θρη-σκευτικοῦ βίου: ἡ προσέγγισις εἰς τὸ ἰδεώδες τῆς ἀγιότητος.

β) Ἡ ἠθικότης (Ἠθικὴ). Αἱ θεμελιώδεις μορφαὶ τοῦ κοινωνικοῦ βίου (οἱ σύνδεσμοι τῆς καταγωγῆς, τῆς κτήσεως, οἱ ἐπαγγελματικοί, οἱ ἐκπολιτιστικοί, οἱ μορφωτικοί). Ἡ φύσις τῆς ἠθικότητος: τὸ ἦθος, τὸ δίκαιον, ὁ νόμος, τὸ ἠθικὸν ὀφ-νημα. Ὁ σκοπὸς τῆς ἠθικότητος: ἡ προσέγγισις εἰς τὸ ἠθικὸν ἰδεώδες.

γ) Ἡ τέχνη (Αἰσθητικὴ). Αἱ θεμελιώδεις μορφαὶ τῆς τέχνης (αἱ εἰσθητικαὶ καὶ αἱ μουσικαὶ τέχναι). Ἡ φύσις τῆς τέχνης: ἡ ἐσωτερικὴ διαμόρφωσις αὐτῆς (ἰδεολογικὴ καὶ πραγματολο-γικὴ τέχνη), ἡ ἐξωτερικὴ παραστάσις αὐτῆς (μορφὴ ἐξωτε-ρική καὶ ἐσωτερική). Ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης: ἡ ἐπίτευξις τοῦ ἰδεώδους τοῦ ὄρατου.

δ) Ἡ ἐπιστήμη. Α. Αἱ εἰδικαὶ ἐπιστήμαι (Λογικὴ). Τὰ θεμελιώδη εἶδη τῆς ἐπιστήμης. Αἱ μορφαὶ τῆς ἐπιστημονικῆς νόησεως: α. Ἡ ἔνοιαι. Ἡ σχέσις τῶν ἐνοιιδῶν πρὸς ἀλλήλας. Ὁ ὄρισμός τῶν ἐνοιιδῶν. β. Ἡ κρίσις. γ. Ὁ συλλογισμὸς καὶ ἡ ἀπόδειξις. δ. Τὸ σύστημα. Αἱ μέθοδοι τῆς ἐρεύνης: Ἐπαγ-γωγὴ, Ἐπαγωγὴ. Αἱ μορφαὶ τῆς ἐπιστημονικῆς παραστάσεως. Β. Ἡ φιλοσοφία. Ἡ σχέσις τῶν εἰδικῶν ἐπιστημῶν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν. Ἡ διαίρεσις τῆς φιλοσοφίας.

Ἡ φύσις τῆς φιλοσοφίας. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλοσοφίας: ἡ προσέγγισις εἰς τὸ ἰδεώδες τοῦ ἀληθοῦς.

3. Φιλοσοφικὸν πορίσμα. Αἱ κοινωνικαὶ καὶ τὰ ἄτομα κατευ-δύονται διὰ τῆς πνευματικῆς τῶν ἐργασιῶν εἰς τὸ ἰδεώδη τοῦ ὀφελίμου, τοῦ ὄρατου, τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ἄτομου καὶ τοῦ ἠθικοῦ. Τὰ ἰδεώδη ταῦτα συνέχονται στενῶς πρὸς ἀλλήλα, υπερέ-χουσι δ' ὅμως πάνταν καὶ κατευθύνουσι πάντα τὸ τοῦ ἠθικοῦ, ἄγον εἰς τὴν γενικωτέραν ἰδέαν τῆς ἠθικῆς τάξεως τοῦ κόσμου.

Γ) Ἡ ὑπότις φιλοσοφίας συνδεσμοὶ ἐξέτασις τῶν πο-ρισμάτων τῆς ἐρεύνης τῆς φύσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ πρὸς σχη-ματισμὸν γενικῆς θεωρίας περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς.

1. Τὸ δυνατόν τοῦ σχηματισμοῦ μιᾶς οὐιατῆς θεωρίας ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως (Γνωσιολογία). Ἡ ἀνθρωπίνη γνώ-σις: Α'. Ἡ λογικὴ γνώσις. Β'. Ἡ ἐμπειρικὴ γνώσις. Γ'. Ἡ περὶ τῆς γνώσεως διδασκαλία τοῦ Καντίου. Δ'. Αἱ νεώτεροι γνωσιολογικαὶ κατευθύνσεις μετὰ τὸν Καντίου. Ε'. Ἡ ὀρθὴ ἀντιλήψις περὶ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ τὸ δυνατόν τῶν ὑπ' αὐτῆς σχηματισμῶν γενικῆς περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς θεωρίας.

2. Ἡ περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς θεωρία (Μεταφυσικὴ). Ἡ περὶ τοῦ κόσμου θεωρία. 1. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ εἶναι. 2. Ὑλαργία (ὕλησις). Β. Πνευματοκρατία. Γ. Παράλληλο-στικὸς Μονισμὸς. Δ. Διαργία. 2. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ γίνεσθαι. Α. Ἡ μηχανικὴ ἐρμηγεία. Β. Ἡ φιλοσοφικὴ ἐρμηγεία. Γ.

Ἡ διαρχική ἐρημνεία. β) Ἡ περί τῆς ζωῆς θεωρία. 1. Αἱ θεωρίαι τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ἐλευθερίας. 2. Φιλικαὶ καὶ Φιλκαλληλαί. 3. Αἰσιοδοξία καὶ ἀπισιοδοξία. 4. Τὸ ὄψιμον ἀγαθόν: α) Ἰποκειμενικοί σκοποί. β) Ἀντικειμενικοί σκοποί. γ) Ἡ σύμβασις τῆς περί τοῦ κόσμου καὶ τῆς περί τῆς ζωῆς θεωρίας ἐν τῇ περί τοῦ Θεοῦ θεωρίᾳ. 1. Αἱ ἀτελεῖς περί τοῦ Θεοῦ παραστάσεις. 2. Ἡ τελεία περί τοῦ Θεοῦ παραστάσις ἢ ἡ θεϊκὴ θεωρία.

Παρατηρήσεις: Εἶναι προφανές, ὅτι ἡ διδασκαλία κατὰ μὲν τὴν φιλοσοφικὴν ἔρευναν τῆς φύσεως δὲ ἐπεξεργάζεται τὰ πορίσματα τῆς διδασκαλίας πάντων φυσιογνωτικῶν μαθημάτων, κατὰ δὲ τὴν ἔρευναν τοῦ πολιτισμοῦ τὰ πορίσματα τῶν τε φυσιογνωτικῶν καὶ ἰδίως τῶν φρονητικῶν καὶ τεχνικῶν, κατὰ δὲ τὴν ἔρευναν τῶν ψυχολογικῶν καὶ γνωστικῶν φαινομένων τὰς ἐκ τῆς ἰδίας ἑμπειρίας παρατηρήσεις τῶν μαθητῶν, ὡς καὶ τὰς ἐκ τῆς σπουδῆς τῶν διαφόρων μαθημάτων.

10 ΤΕΧΝΙΚΑ.

Τάξις Α'.

1. Καλλιγραφία. Ἀνάπτυξις τῆς ἀτομικῆς γραφῆς ἐκάστου μαθητοῦ εἰς τὸ ἄπλου, σύμμετρον καὶ εὐανάγνωστον.

2. Ἰχνογραφία. Ἰχνογράφεισι ἐπὶ τοῦ πίνακος διὰ λευκῶν καὶ ἐγχρωμῶν κηρωτῶν καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου διὰ μολυβδίου μαζῶν καὶ ἐγχρωμῶν:

Α) Ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀπὸ μνήμης: σπουδαί (ἰδίως α) φύλλον ἀνθέων καὶ καρπῶν, β) τῶν διαφόρων ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, εὐρισκομένων ἰδίως ἐν κινήσει.

Β) Ἐλευθερά, ἐξ ἀφορμῆς ἱστορημάτων, συνθέσεων, διηγημάτων, περιγραφῶν κλπ.

3) Χειροτεχνία. Α) Ἐργασίαι ἐπὶ χάρτου λευκοῦ καὶ χρωματιστοῦ:

α) Χαρτοκοπτική. Κοπὴ χάρτου διὰ φαλλιδίου πρὸς κατασκευὴν διαφόρων ἐπιπέδων γεωμετρικῶν σχημάτων, δισκαμμένων ἐν τῇ τάξει, ὡς καὶ σχημάτων τῶν εὐκολωτέρων ἐκ τῶν ἰχνογραφουμένων ἀντικειμένων.

β) Χαρτοκοπτικὴ καὶ Χαρτοκαλλιθετικὴ. Κοπὴ καὶ κόλλησις χάρτου πρὸς κατασκευὴν μοσαϊκῶν, πλακοστρώτων, προσόψεων οἰκίων, σχημάτων καὶ εὐκολωτέρων ἐκ τῶν ἰχνογραφουμένων ἀντικειμένων, ὡς φύλλον, ἀνθέων, καρπῶν, κλαδίσκων μετ' ἀνθέων καὶ φύλλων μερῶν καὶ ὀργάνων ζώων, εἰκότων ζώων, ὡς καὶ ἀντικειμένων τοῦ σχολείου καὶ τῆς οἰκίας.

γ) Χαρτοφαντική. Πλέξιμον χρωματιστῶν ταινιῶν χάρτου πρὸς κατασκευὴν ποικίλων διακοσμητικῶν σχεδίων.

Β) Πλαστική. Εἰσαγωγή εἰς τὴν πλαστικὴν. Σκοπὸς καὶ σημασία τῆς. Γλυκὰ καὶ ἐργαλεῖα. Κατασκευὴ καὶ διατήρησις πηλοῦ. Κατασκευὴ ἐκ τοῦ φυσικοῦ, καὶ ἀπὸ μνήμης τῶν ἀπλουστάτων ἐκ τῶν ὁμοίως ἰχνογραφηθέντων ἀντικειμένων.

Τάξις Β'.

1. Ἰχνογραφία. Ἰχνογράφεισι ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ τοῦ χάρτου ὡς ἐν τῇ Α' τάξει:

α) ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀπὸ μνήμης: σπουδαί ὡς ἐν τῇ Α' τάξει, ἔτι δὲ καὶ συνθετικώτεροι ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ζωϊκοῦ κόσμου, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀσχυλῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπίσης δὲ καὶ σπουδαί πτυλολογίας, β) ἐλευθερά, ὡς ἐν τῇ Α' τάξει.

2. Χειροτεχνία. Α) Ἐργασίαι ἐπὶ χάρτου: Συμπλήρωσις χαρτοκοπτικῆς καὶ Χαρτοκαλλιθετικῆς. Κατασκευὴ διὰ χρωματιστῶν τεμαχίων χάρτου τῶν ἰχνογραφουμένων συνθετικῶν εἰκόνων ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ζωϊκοῦ κόσμου ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀσχυλῶν τοῦ ἀνθρώπου.

Β) Πλαστικὴ καὶ Γυψοτεχνία.

α) Ἐλευθεραί ἐργασίαι ἀπὸ μνήμης. Κατασκευὴ ἀπλῶν ἀντικειμένων ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ζωϊκοῦ κόσμου καὶ σκηνῶν ἐκ τῶν ἀσχυλῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἔτι δὲ τῶν ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ ἐξεταζομένων μορῶν τοῦ ἐδάφους (λόφου, βουνῶν, ὄρειν, χωρῶν, ὄψεων, ὄψεων, κλπ.). Χρωματισμός τῶν κατασκευαζομένων.

β) Ἐργασίαι ἐκ τοῦ φυσικοῦ, δι' ὧν κατασκευάζονται γεωμετρικὰ στερεά, διδασκόμενα ἐν τῇ τάξει, ὡς καὶ ἀντικείμενα ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἰδίως κόσμου, ἔχοντα τὸ σχῆμα αὐτῶν, ἤτοι:

1. Εὐθύγραμμα γεωμετρικὰ στερεά.

2. Σφαῖρα (μετὰ τῶν ὑποδιαιρέσεων αὐτῆς) καὶ σφαιρικὰ καὶ σφαιροειδῆ ἀντικείμενα καὶ καρποὶ (ἄλοι, κέρατα, κουμαρα, πορτοκάλια, ρόδια, μήλα, ροφανίδες κλπ.).

3. Ὄν, ἦμισυ ὄν κατὰ τὸ μῆκος καὶ τὸν μῆτρον ἄξονα μετ' ὅν κρῖνον ἐξέγοντα, διὰ πτηνῶν, ρολεῖα μετ' ὄν. Ὄμοειδῆ ἀντικείμενα καὶ καρποὶ (βαμάνικα, ροδάκινα, διάφοροι βολοὶ, λεμόνια, κρόμμυα, ἀγλάδια, σίκα κλπ.).

4. Κύλινδροι καὶ κωνικὰ ἀντικείμενα (λαμπάδες, ροφανίδες, κάρτα, κολοκύθαι, μπάμια κλπ.).

5. Ἀγεία ἀπλά, ὡς γάστρα, ποικίλα μικρὰ πινάκια, γλυζῶνα, ποτήρια, κωνάτια ἀπλά, ἀνθοβόται κτλ.

Ὅσα ἐκ τῶν διὰ πηλοῦ κατασκευαζομένων ἀντικειμένων δύναται νὰ ἀποδοθῶν διὰ γύψου, θὰ ἀποδίδονται δι' αὐτοῦ τῶν μαθητῶν.

Γ. Εὐλοτεχνία. Χρήσις τῆς ροκάνης, τοῦ πρίονος καὶ τοῦ σερύου. Ἰσοπέδωσις ἀνωμάτων ἔξλων διὰ ροκάνης. Κατασκευὴ κωνοῦ μετ' ὀμῆν τετραγωνικὴν καὶ κωνικὴν. Κατασκευὴ ἀπλῶν ἀντικειμένων, ὡς μικρὰ κλίμακος, σκαμνίου, τραπέζιου. Κατασκευὴ ὀλίγων ἀπλῶν κομποτεχνιμάτων μετ' κρῖνον πρίονα (σέγαν).

Τάξις Γ'.

1. Ἰχνογραφία.

α) Ἰχνογράφεισι, ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.

β) Ἐῤῥεσι τῶν τυπικῶν γραμμῶν καὶ σχηματοποιήσις τῶν ἰχνογραφουμένων.

γ) Διακοσμητικὴ Ἰχνογραφία. Μελέτῃ τῆς Ἑλληνικῆς διακοσμητικῆς.

2. Χειροτεχνία.

Α. Πλαστικὴ καὶ Γυψοτεχνία. Ἐργασίαι ἐκ τοῦ φυσικοῦ μετ' πρότυπα φυσικὰ, τεχνικὰ καὶ φανταστικά. Θὰ κατασκευάζονται:

α) Ἀντικείμενα τεχνικώτερα, ὡς καλαθίσκοι, μικρὰ πινάκια, ἄμια μετ' ὀμῆν καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, κωδῶνες, γωνία, πύλα, δρεπάνια, σερπία, πρίονος, ἀβάνια κλπ.

β) Ἀνάγλυφα φύλλον, ἀνθέων, κλαδίσκων, ἐντόμων, πτηνῶν, ζώων, διακοσμητικῶν μετ' ἀνθῶν, καρποῦ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα (μετὰ καταλλήλου χρωματισμοῦ).

Ἀπόδοσις διὰ γύψου πηλῶν ἔργων.

Β. Εὐλοτεχνία. Χρήσις διαφόρων εὐλοτεχνικῶν ἐργαλείων. Διάφοροι συνδέσεις ἔξλων καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῶν εἰς τὴν κατασκευὴν ποικίλων ἀντικειμένων. Κατασκευὴ διαφόρων στρώσεων παπέδου (παρκέ), βάσις ἔχουσαν γεωμετρικὰ σχήματα. Κατασκευὴ κορυφῶν καὶ ἄλλων ἀπλῶν κομποτεχνιμάτων. Κατασκευὴ διὰ μαχαίριου εὐλοτεχνικῶν κομμημάτων.

Γ. Βιβλιοδετικὴ. Ἀπλῆ δέσις βιβλίων (δέσιμο καρρῶτῆ). Δέσις βιβλίων διὰ ραφῆς κατὰ φυλλάδια. Κατασκευὴ χαρτοφυλάκων καὶ μολύβ. Δέσις εἰκότων καὶ χάρτων γεωγραφικῶν.

Τάξις Δ'.

1. Ζωγραφικὴ. Χρώματα καὶ ἀναμίξεις αὐτῶν πρὸς παραγωγὴν διαφόρων τόνων. Ἐτατογραφία ἐκ τοῦ φυσικοῦ, ἀπὸ μνήμης καὶ ἐλευθερά, ἰδίᾳ τοπίων.

2. Χειροτεχνία.

Α. Πλαστικὴ καὶ Γυψοτεχνία, ὡς ἐν τῇ Γ' τάξει.

Β. Εὐλοτεχνία. Κατασκευὴ α) κορυφῶν, κτιῶν, χαρτοθηκῶν, δίσκων κειρομημένων διὰ εὐλοτεχνιῶν, β) ἀπλῶν ὀργάνων φυσικῆς (νήματος στάθμης, προχαλίας, πολυσπαστοῦ, βαροῦλου, ἐργάτου, λυγροῦ, μετριοῦ λυγροῦ κλπ.).

Γ. Ἐργασίαι ἐπὶ χαρτονίου. Κατασκευὴ διὰ χαρτονίου α) ποικίλων κτιῶν, κομποτεχνιμάτων κειρομημένων διὰ προδόντων χαρτοκοπτικῶν καὶ πλεκτῶν χαρτοφαντικῶν, οἰκίδων καὶ ναῶν διαφόρων οὐθῶν ὑπὸ κλίμακος, β) τῶν γεωμετρικῶν στερεῶν ἐπὶ τῇ βάσει μαθηματικῶν δεδομένων.

Τάξις Ε'.

Χειροτεχνία.

1. Πλαστικὴ καὶ Γυψοτεχνία. Κατασκευὴ ἐκ τοῦ φυσικοῦ μετ' πρότυπα φυσικὰ, τεχνικὰ καὶ φανταστικὰ ἀντικειμένων τέχνης, ὡς ἀγείων, σπηλῶν, κίωνων διαφόρων οὐθῶν, ἀπλῶν ὀργανοτεχνικῶν κλπ. Ἀπόδοσις διὰ γύψου πηλῶν ἔργων.

2. Συμμετροπλεκτικὴ καὶ Μεταλλοτεχνία. Κατασκευὴ διὰ λατοῦ σωματικῶν γεωμετρικῶν ἐπιπέδων σχημάτων, κρῖνων.

άλλωθεν, παιγνιδίων, καλαθίων, πανερών, κομφοτεχνημάτων και γεωμετρικῶν στερεῶν τῶν συνθηκῶν δὲ τοῦ σχολίου ἐπι-
 τρεπουσῶν καὶ σφρηλάτῃρας, ριθμικά, διατρήσεις καὶ συγ-
 κλητικὰ μεταλλοῦ, βαρῆ σιδήρου, κατασκευὴ κολλίων, κοπή,
 κἀμφορὴ καὶ σύνδεσις μεταλλοῦ διὰ συγκολλητῆρος καὶ κολλώ-
 σεως, κατασκευὴ ὀργάνων Φυσικῆς, Χημείας καὶ Κοσμογρα-
 φίας διὰ συνδυασμοῦ καὶ ἄλλων ὕλικῶν (ξύλου, χαρτονίου, σφύ-
 ματος, ὕδατος κλπ.).

12. ΩΔΙΚΗ

Τάξις Α΄.

Ὅρισμός τῆς Μουσικῆς. Ἦχος, Φθόγγος, Φθογγόσημα, Πεντάγραμμα, βοθητικαὶ γραμμαὶ. Ὀνόματα φθόντων. Κλειδί τῶν Σολ, ὄνομασία φθογγῶν. Ἀξία καὶ σχήματα φθογγῶν. Ὑψηλοὶ καὶ χαμηλοὶ φθόγγοι. Ρυθμὸς, μελωδία, Μουσικὴ ἀνάγνωσις. Ρυθμικὰ καὶ μελωδικὰ ἀνάγνωσις μέτρον 2) 4 ἐπὶ διαστημάτων 2ας (κλίμακος Ντὸ μείζονος) μὲ τέταρτα καὶ ἡμίση. Τί ἐναι κλίμαξ. Κλίμαξ τοῦ Ντὸ. Μείζων κλίμαξ (τόνοι, ἡμίτονια). Ἐφαρμογὴ τῶν διαστημάτων 2ας εἰς σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἀπλά παιδαγωγικὰ ἄσματα μονόφωνα. Πᾶσις ἡμίσεος. Πᾶσις τετάρτου. Σύνδεσις προσοδίας. Σύνδεσις διαρκείας. Μέτρον 2) 4 ἑλλειπς. Μέτρον 4) 4 (τέταρτα, ἡμίση, διδύλληρα). Τὰ συνδέματα εἰδη χροματισμῶν. Γυμνάσματα ἐπὶ διαστημάτων 3ης (κλίμακος Ντὸ). Ἄσματα μετὰ διαστημάτων 3ης. Ἀσκήσεις προσοδίας φωνητῶν καὶ συμφωνῶν. Πᾶσις ὀκτακλήρου. Τί ἐναι ρυθμικὴ ἀγωγή καὶ τίνας αἰ συνθέσεται διαβαθμίσεις αὐτῆς. Διαστήματα 4ης. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Ὀρχοσ 2) 4 καὶ 4) 4. Ἐλλειπς ἀρχίζον ἀπὸ ὀρθοῦ. Πᾶσις ὀρθοῦ. Κανὼν δίφωνος. Στιγμὴ διαρκείας, παρεπιγμένα ἡμίση καὶ τέταρτα. Ἐφαρμογὴ ἐπὶ σχετικῶν γυμνασμάτων καὶ ἄσμάτων. Ἐναγευστικαὶ ἀσκήσεις.

Μουσικὴ γραφή. Ἀσκήσις εἰς τὴν γραφὴν τοῦ κλειδιτοῦ τοῦ Σολ, τῶν φθογγῶν, παύσεων καὶ λοιπῶν μουσικῶν σημείων. Εἰς ἕκαστον μάθημα δίδεται κατάλληλον τμήμα μουσικοῦ κειμένου πρὸς ἀναγγραφήν ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατ' οἶκον εἰς τὸ τετραβῶν μουσικῆς.

Τάξις Β΄.

Ἀπλά δίφωνα ἀσκήσεις κατ' ἀρχὰς ἐπὶ διαστημάτων 2ας καὶ εἰτα 3ης καὶ 4ης. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 2ας, 3ης, 4ης. Διαστήματα 5ης (κλίμακος Ντὸ). Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 5ης. Κανὼν τρίφωνος. Μέτρον 3) 4. Ἐφαρμογὴ αὐτοῦ εἰς τὰς διδαχθείσας ρυθμικὰς μονάδας. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Διαστήματα 6ης. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 6ης. Κανὼν τετραφώνων. Δέκατα ἕκτα εἰς 2) 4, 3) 4, 4) 4. Ὅλα αἰ ρυθμικὰ τῶν δέκατων ἕκτου. Πᾶσις δέκατου ἕκτου. Ἐλλειπς ἀρχίζον ἀπὸ δέκατου ἕκτου. Γυμνάσματα καὶ ἄσματα σχετικὰ. Διαστήματα 7ης καὶ 8ης. ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα. Θεωρητικὴ ἐξέτασις τῶν διαστημάτων 7ης καὶ 8ης. Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μείζονος κλίμακος καὶ τῶν διαστημάτων. Μεταίσις φθόνγοι τῶν τόνων. Σημεία ἀλλοιώσεως. Ἐναρμόνιοι φθόγγοι. Διατονικὰ καὶ χρωματικὰ καὶ ἡμίτονια. Χρωματικὴ κλίμαξ Ντο. Γυμνάσματα χροματισμῶν φθόνγων. Σχετικὰ ἄσματα. Μείζων κλίμαξ Σολ. Ὁμοιοκλίμο τοῦ κλειδιτοῦ. Διαστήματα μείζονος κλίμακος Σολ. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα, κλασσικὰ καὶ νεώτερα, κανόνες πόλωσης.—Μουσικὴ γραφή ὅπως εἰς τὴν Α΄ τάξιν.

Τάξις Γ΄.

Ἀπλά τρίφωνα ἀσκήσεις. Ἀπλὴ ἔννοια τρίφωνος συγχορδίας. Τρίφωνα γυμνάσματα καὶ ἄσματα κλασσικὰ καὶ νεώτερα κλίμακος Ντο. Ἀσκήσεις ἀρραμάτων κλίμακος Ντο. Μείζονος κλίμακος Ρε. Λα, ὅπως ἀνωτέρω ἡ κλίμαξ τοῦ Σολ. Τρίφωνα (συνεπιγμένον, ἀνεπιγμένον), ἐξάφων. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Μέτρον 3) 8, εἶαι αἰ ρυθμικὰ μερὰ τοῦ. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Μείζονος κλίμακος Φα. Σι ὅρ. Μι ὅρ. ὅπως καὶ ἡ μείζων Σολ. Μέτρον 7) 8, γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Μέτρον 6) 8 (εἰς 3) 8 κινήσεις καὶ εἰς δύο) Γυμνάσματα καὶ ἄσματα εἰς 6) 8. Ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Λα

ἀρμόνιος. Διαστήματα αὐτῆς καὶ ὠδικὴ ἀσκήσις ἐπ' αὐτῶν. Ἐλάσσων Λα μελωδικῆ. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα καὶ δίφωνα, κλασσικὰ καὶ νεώτερα. Γυμνάσματα καὶ ἄσματα τρίφωνα. Συγχορῆς μείζονος καὶ ἐλάσσονος κλίμακος. Ὁμόνοιοι κλίμακος. Ἀρχαία ἐλάσσων κλίμαξ τοῦ Λα. Γυμνάσματα καὶ ἄσματα δημώδη ἐπ' αὐτῆς. Διπλὴ στιγμὴ.

Τάξις Δ΄.

Αἱ λοιπαὶ μείζονος κλίμακος (Μι, Σι, Φα δίσα, Ντοδίσα, Λα ὅρ., Ρε ὅρ., Σολ ὅρ., Ντο ὅρ.). Σχετικὰ τῶν κλιμακῶν τούτων γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα, δίφωνα καὶ τρίφωνα, κλασσικὰ καὶ νεώτερα, κανόνες πόλωσης. Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν μελιῶν κλιμακῶν, ἐναρμόνιοι κλίμακος. Κλειδί τοῦ Φα, σχετικὰ γυμνάσματα. Διπλὰ σημεία ἀλλοιώσεως. Αἱ λοιπαὶ ἐλάσσονος κλίμακος (Μι Σι, Φα δίσα, Ντο δίσα, Σολ δίσα, Ρε δίσα, Λα δίσα, Ρε, Σολ, Ντο, Φα, Σι ὅρ., Μι ὅρ., Λα ὅρ.). Σχετικὰ τῶν κλιμακῶν τούτων γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα, δίφωνα καὶ τρίφωνα, κλασσικὰ, νεώτερα καὶ δημώδη. Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπ' ὅλων τῶν κλιμακῶν. Ἀσκήσις εἰς τὸν φωνητικὸν σχηματισμὸν τοῦ κύκλου ὅλων τῶν κλιμακῶν μείζονος καὶ ἐλασσόνων.

Τάξις Ε΄.

(προαιρετικῶς)

Γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα, δίφωνα καὶ τρίφωνα εἰς τὰς διαφόρους κλίμακας. Συγκοπὴ (βασιλῆ, ἀνάμικτος). Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Ἀνιχνισμοὶ, γυμνάσματα. Μέτρα 9) 8, 12) 8. Σχετικὰ γυμνάσματα καὶ ἄσματα. Τριακοστὰ δεύτερα. Αἱ διάφοροι ρυθμικὰ μερὰ αὐτῶν, γυμνάσματα μετὰ σχετικῶν ἄσμάτων. Τρόπος. Οἱ δύο κύριοι τρόποι (μείζων-ἐλάσσων). Πῶς διακρίνονται εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο κυρίων τρόπων ἀνήκει τὸ μουσικὸν ἔργον.

Τάξις ΣΤ΄.

(προαιρετικῶς)

Γυμνάσματα καὶ ἄσματα μονόφωνα, δίφωνα καὶ τρίφωνα εἰς τὰς διαφόρους κλίμακας. Προσοδία. Χρωματισμοὶ ἐν ἐκτάσει. Ρυθμικὴ ἀγωγή εἶαι ὁ βρο αὐτῆς. Μουσικὸν καλλιπαιδίον. Συναρμολογία. Μουσικὴ ἔκφρασις. Μουσικὴ φράσις. Χαρακτήρ. Ποία λέγεται κλασσικὴ μουσικὴ. Διάρκεις τῆς καλῆς μουσικῆς. Μερρὰ τῶν μουσικῶν συνθέσεων (σόνατα, κοντσέρτο, συμφωνία κλπ.). Στοιχεῖα Ἱστορίας τῆς Μουσικῆς. Ἡ μουσικὴ διὰ μέσον τῶν αἰώνων ἐν γενικοτάταις γραμμασί. Ἡ ἐξέλιξις τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Οἱ σπουδαιότεροι μουσικοὶ ὅλων τῶν εποχῶν. Οἱ μεγάλοι διδασκαλοὶ τῆς μουσικῆς τῆς κλασσικῆς εποχῆς καὶ τῆς σπουδαιότερα ἔργα αὐτῶν. Ἀνάλυσις καὶ ἀκράσις ἔργων ὀργανικῆς ἢ φωνητικῆς μουσικῆς τῶν μεγάλων διδασκάλων Μπετόβεν, Μότσαρτ, Σούμπερτ κλπ.

Παρατηρήσεις. 1. Εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων, ὁσάκις λόγῳ τῆς μεταβολῆς τῆς φωνῆς (μεταρρνώσεως) τῶν μαθητῶν ἐναι δύσκολον ἀρχίζον αἱ τρίφωνα ἀσκήσεις κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὀριζόμενῃ ἴ) τάξιν, ἡ ἐναρξίς τῆς τριφωνίας δύναται ἐν ἀναβλήθῃ δι' ἀργότερον εἰς τὸν κατὰ τὴν κρίσιν ταῖς διδασκάνους κατάλληλων χρόνων.

2. Ἡ πλήρης ἐπίτευξις τῶν σκοπῶν τῆς διδασκαλίας τῆς Ὄδικῆς θὰ κατορθωθῇ, μόνον ἀν δημιουργηθῇ εἰς ἕκαστον Γυμνάσιον καλλιπαιδίον καὶ ἴδιος μουσικὴ ζωὴ, ἀποτελούμενη δὲ αἰ μουσικὰ ἐκτελέσει τῶν μαθητῶν καὶ ἰδίως αἰ τῶν μαθητικῶν χοροδίων οὐσιώδεις στοιχεῖα τῆς ὄλης σχολικῆς ζωῆς καὶ τῶν καθέκαστον ἐκφράσαντες τῆς. Διὰ τῆς ὀργανώσεως χοροδίων ἐκ τῶν καλλιωτερότερων μαθητῶν ὅλων τοῦ σχολείου κατὰ τὰ ἀπογύματα τῆς ἐλευθέρως ἐργασίας, καὶ διὰ τῶν συγχῶν μουσικῶν ἐκτελέσεων ἐνώπιον ὅλων τῶν μαθητῶν, ἡ σχολικὴ ζωὴ ἀναπτύσσεται κατὰ τὸν εὐγενέστερον καὶ μαρρωτικώτερον τρόπον.

13. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ἡ διδασκία ὅλη τῆς Γυμναστικῆς τοῦ Γυμνασίου, συνιστάμενη εἰς ἀσκήσεις τῆς ὕγινης Γυμναστικῆς, τῆς σχολικῆς ἀγωνιστικῆς καὶ τῆς κολυμβήσεως, εἰς παιδιὰς καὶ χορὸς καὶ εἰς ἐκδρομὰς καὶ πορείας, ἐπὶ δὲ εἰς ἀσκήσεις στρατιωτικῆς προπαιδεύσεως διὰ τῶν μαθητῶν καὶ ἀσκήσεις ρυθμικῆς

γυμναστικής διὰ τὰς μαθητρίδας, ἔχει ὡς ἀναγράφεται εἰς τὸ οἰκίον Ἀναλυτικὸν Πρόγραμμα τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ εἰς τὸν β' αὐτοῦ ἐκδοσθέντος Ὁδηγίου τοῦ Διδασκαλίου διὰ τὴν σωματικὴν ἀγωγήν καὶ στρατιωτικὴν προπαιδείαν τῶν γυλιεῶν τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως. Ἐκ τῆς βλαστῆς αὐτῆς ἡ μὲν καθοριζομένη διὰ τὰ τῶς Ἑλληνικὰ σχολεῖα θὰ διδάσκονται εἰς τὰς δύο κατωτέρως τάξεις τῶν Γυμνασίων, ἡ δὲ διὰ τὰς τῶς Γυμνάσια εἰς τὰς τέσσαρας ἀνωτέρας τάξεις αὐτῶν. Ἐν τῷ Ὁδηγίῳ τοῦ Ἰνστιτούτου ἀναγράφονται ἐπίσης ὅλαί αἱ μεθοδολογικαὶ ὁδηγίαι, αἱ ἀπαραίτηται διὰ τῶν διδασκόντων τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς. Ἡ κατονομαζή τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων στοιχείων τῆς διδασκτέας βλαστῆς τῶν Γυμναστικῆς εἰς τὸν διαδεδομένον διὰ τὸ μάθημα τοῦτο χρόνον γίνεται ἐκάστοτε κατ' ἀπόφασιν τοῦ συλλόγου τῶν διδασκόντων ἐν ἐκάστῳ Γυμνασίῳ, λαμβανομένην μετ' ἐπιτήρησιν τοῦ διδασκόντος τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς.

II. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Τάξις Γ'.

1. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία περικοπῶν τοῦ ἐγκρινομένου Λατινικοῦ Ἀναγνωστικοῦ. Βαθμιαία δι' αὐτῶν ἐξοικειώσις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν Ρωμαϊκὸν βίον.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνωτέρω ἀναγνώσεως ἐξέτασις τοῦ ὁμοίου τυπικοῦ τῆς Λατινικῆς. Παραλληλισμὸς αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀντίστοιχον τυπικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς.

Ποικιλία ἐργασίαι τῶν μαθητῶν πρὸς ἐντύπωσιν καὶ εὐχερῆ χρῆσιν τῶν ἐκάστοτε ἐξεταζομένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς (π.χ. γυμνάσματα κλίσεως, γένεσιμα κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ καὶ διορθώσιμα ἐν τῷ σχολεῖῳ ὑπὸ τῶν αὐτῶν μαθητῶν, προφορικὴ ἢ γραπτὴ ἐν τῷ σχολεῖῳ μετάφρασις ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ἀντίστροφος πρόστασις συντεθειμένων ἐν τῷ διδασκαλίῳ ἢ καὶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν, σχετικὸν πρὸς τὰ ἐξετασθέντα μέρη τῆς Γραμματικῆς κλπ.).

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀναγνωστικοῦ καὶ ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἀντίστοιχα συντακτικὰ φαινόμενα τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἐξέτασις τῶν συνθετοτέρων καὶ ἀπαραίτητων διὰ τὴν ἐρμηνείαν ὁμοίων κεμένων ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν συντακτικῶν φαινομένων τῆς Λατινικῆς, ὡς τῆς χρήσεως τῆς Ἀφαιρετικῆς, τῶν συνθετοτέρων προθέσεων καὶ τῶν συνθετοτέρων συνδέσμων.

2. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τοῦ ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Lhomond «*Urbis Romae viri illustres*».

Λογικὴ ἐπεξεργασία καὶ σύνθεσις τῶν ἀναγνωσκόμενων πρὸς σχηματισμὸν περιεκτικῆς εἰκόνας τοῦ βίου τοῦ ἐκάστοτε ἱστορουμένου ἀνδρός.

Ἐπανάληψις διὰ καταλλήλων φράσεων τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν νέων λέξεων ἐν τῷ κεμένῳ.

Τάξις Δ'.

1. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκ τῶν βίων τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος μέχρι τέλους Ἰανουαρίου, ἀπὸ δὲ τοῦ Φεβρουαρίου ἐκλεχτῶν μερῶν ἐκ τῶν «*Commentarii de bello civili*» τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος (ὡς τῶν κατὰ τὴν ἐν Παράλλοις μάχῃν, βιβλ. γ' κεφ. 89—104) ἢ ἐκ τῆς τοῦ Κορπιού Ρούρου «*Historia Alexandri Magni Macedonis*» (βιβλ. III κεφ. 1, 2, 5, 7, 8, 10, 12—βιβλ. IV κεφ. 7, 8, 15—βιβλ. V κεφ. 2, § 1—8—βιβλ. VIII κεφ. 1 καὶ 2 § 5—8 βιβλ. X κεφ. 5), ἐπὶ δὲ ἐνίαν ἐκ τῶν μῦθων τοῦ Φαίδρου.

Ποικιλία ἐπεξεργασίαι τῶν ἀναγνωσκόμενων τὸ μὲν πρὸς σχηματισμὸν περιεκτικῆς εἰκόνας τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, τὸ δὲ πρὸς συναγωγήν τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων ἐκπολιτιστικῶν καὶ ἠθικῶν στοιχείων.

Ἀντιπαράθεσις τῆς Ἱστορίας τοῦ Κορπιού Ρούρου, ἐφόσον ἀναγνώσκεται, πρὸς τὴν Ἀνάβαντι τοῦ Ἀρριανῶ καὶ τῶν μῦθων τοῦ Φαίδρου πρὸς τοὺς Αἰσωπικούς.

Συμπλήρωσις τῆς ἐννοίας τῆς Ἱστοριογραφίας διὰ τῶν εἰδῶν τῆς Βιογραφίας καὶ τῶν Ἀπομνημονευμάτων.

Ἐπανάληψις διὰ καταλλήλων φράσεων τῶν ἐκάστοτε ἀπαντωσῶν νέων λέξεων καὶ ταξινόμησις αὐτῶν κατ' ἑκάστην (ἀναφορὸν ἐν ποδ. εἰς τὴν πόλιν, τοὺς κατοίκους, τὰ ἀπαγγέλλο-

ματα αὐτῶν, τὸν στρατὸν κλπ. ὡς *urbs* (ἄστ.) *oppidum* (πόλις), *patria*—*incolae homines, viri, feminae, senes* κλπ.).

2. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνωτέρω Ἀναγνώσεως ἐξέτασις τοῦ ὁμοίου τυπικοῦ τῆς Γραμματικῆς μετὰ ποικίλων ἐργασιῶν τῶν μαθητῶν πρὸς ἐντύπωσιν καὶ εὐχερῆ χρῆσιν αὐτοῦ, ὡς ἐν τῇ τρίτῃ τάξει.

Ἐκ τῆς αὐτῆς ἀφορμῆς καὶ ἐν παραλληλισμῷ πρὸς τὰ ἀντίστοιχα συντακτικὰ φαινόμενα τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἐξέτασις τῶν κυριωτέρων ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν συντακτικῶν φαινομένων τῆς Λατινικῆς, ὡς τῆς χρήσεως τῶν πτώσεων ἐν γένει, τῶν ἀνωνομιῶν, τῶν χρόνων τοῦ ρήματος, τῶν ἐγκλίσεων αὐτοῦ τὸν ἀνεξαρτήτως (ἰδίως τῶν *Conjunctivus*) καὶ ἐν ἐξηρητημένῳ λόγῳ τοῦ ὑπαιτιοῦ, τοῦ γερουσίου καὶ τοῦ γερουσιότου.

Ποικιλία ἐργασίαι τῶν μαθητῶν: Α) πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἐκάστοτε ἐξεταζομένων μερῶν τοῦ Συντακτικοῦ (ὡς α: προφορικὴ ἢ γραπτὴ ἐν τῷ σχολεῖῳ μετάφρασις ἐκ τῶν Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Λατινικὸν ἢ ἀνάπαλιν προτάσεων σχετικῶν πρὸς τὰ μέρη ταῦτα, διδασκόμενον ὑπὸ τοῦ διδασκόντος, β: ἄμοιαι μεταφράσεις προτάσεων συντασσόμενων ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητῶν. Β) πρὸς ἐφαρμογὴν μεζῶνων καὶ αὐτοτελῶν δεδιδαγμένων τιμημάτων αὐτοῦ (ὡς α: γραπτὴ ἐν τῷ σχολεῖῳ μετάφρασις ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ἀνάπαλιν γυμνασμάτων ἀναφορῶν ἐπὶ τὸ ἐκάστοτε ἐφαρμοζόμενον τιμημα καὶ ἄμοιαι διόρθωσις αὐτῶν ἐν τῷ σχολεῖῳ ὑπὸ τῶν μαθητῶν, βοηθηόμενοι ἐπὶ τοῦ διδασκαλοῦ, β: γραπτὴ ἐν τῷ σχολεῖῳ μετάφρασις ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ ἀνάπαλιν δεδιδαγμένου κεμένου, παρουσιάζοντος τὰ πρὸς ἐφαρμογὴν συντακτικὰ φαινόμενα).

Τάξις Ε'.

1. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐνός ἢ περισσοτέρων ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων τῶν Κικέρωνος: *pro Archia-poeta, in Catilinam III ἢ IV, pro Ligario, pro Marcello*, β) ἄλλῶν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κικέρωνος (*Ad familiares II, 4, 5, 6—IV, 4—V, XIV, 2. ad Allicum III, 7-V, 15-VI, 9-VII, 9-XIII, 52-XIV, 10-XVI 4*) μέχρι τέλους Φεβρουαρίου.

Ἐπεξεργασίαι τῶν ἀναγνωσκόμενων λόγων τοῦ Κικέρωνος ἀνάλογον πρὸς τὴν τῶν λόγων τῶν Ἑλλήνων ρητόρων. Ὁ Κικέρων ὡς ρήτωρ. Σύγκριστις αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας ρητόρας.

Ἐπεξεργασίαι τῶν ἀναγνωσκόμενων ἐπιστολῶν τοῦ Κικέρωνος πρὸς σχηματισμὸν ἀπλής καὶ σαφούς ἐννοίας τοῦ λογιτεχνικοῦ εἰδὸς τῆς ἐπιστολῆς.

Ἀπὸ τῶν ἄργων τοῦ Μαρτίου ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία κατ' ἐπιλογήν μερῶν ἐκ τῶν Μεταμορφώσεων τοῦ Ὀβιδίου (ὡς τῶν κατὰ τὸν Φαέθωνα (II, 1—366) ἢ τῶν κατὰ τὴν Νιόβην (VI 146—312) κλπ.).

Ἐπεξεργασίαι τῶν ἀναγνωσκόμενων μερῶν ἀνάλογον πρὸς τὴν τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν. Ὁ Ὀβιδίος ὡς ἐπικός ποιητής. Τὸ εἶδος τῆς ἐπικῆς ποιήσεως.

Σύντομος ἐξέτασις ἐκ τῆς Λατινικῆς Μετρικῆς τοῦ θακτυλικοῦ ἑξαμέτρου καὶ ἀκρίσις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἑπιμέτρον ἀνάγνωσιν τοῦ ἐκάστοτε ἐρμηνευομένου μέρους.

2. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἀναγνωσκόμενων κεμένων συμπληρώσεως τοῦ Συντακτικοῦ. Συγχρῆ ἐπισημάνσεις ἑκάστοτε ὁμοειδῶν συντακτικῶν φαινομένων τῆς Λατινικῆς γλώσσης, σύγκριστις τούτων πρὸς τὰ ἀντίστοιχα τῆς Ἑλληνικῆς, καταδείξις τῶν ἁμοιοτύτων καὶ διαφορῶν καὶ γλωσσολογικῆς ἐρμηνείας αὐτῶν (π. χ. τῆς Γενικῆς ἀπόλυτου, Αἰτιατικῆς ἀπόλυτου, τῆς ἀπορροίας τοῦ ἐξηρητημένου λόγου ἐκ τοῦ ἀνεξαρτήτου κλπ.). Παραλληλισμὸς ἰδίως τῆς ἐν ταῖς δύο κλασσικαῖς γλώσσαις ἡμοιοτύσεως τῆς Ἰποτακτικῆς ἐν τῷ ἐξηρητημένῳ λόγῳ καὶ διαφορῆς τῆς βασιλικῆς ἐν ταύτῃ διαφοράς τῶν γλωσσῶν τούτων (*consecutio temporum*). Περσεκτικὴ ἐξέτασις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μορφῆς τῆς Λατινικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐπιτηδεύσεως τῶν καθέκαστον συντακτικῶν φαινομένων αὐτῆς πρὸς τὴν λογικὴν παράστασιν τῶν νοημάτων. Ἀκρίσις τῶν

μαθητῶν εἰς τὴν μεταρρασίαν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Λατινικὸν καὶ ἀνάπαλιν πρὸς βελτίωσιν καὶ πλήρη κατανόησιν τῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν τῶν δύο γλωσσῶν.

Τάξις ΣΤ'.

1. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῆς Αἰνιβάδος τοῦ Οὐερύλλιου μέχρι τέλους Ἰανουαρίου.

Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τέλους Μαρτίου Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν μερῶν τοῦ Β' βιβλίου τοῦ ad Marcum filium de officiis (Κεφ. 1, 2, 6, 7, 8, 9, —14, 15—24) ἢ τοῦ Somnii Scipionis τοῦ Κικέρωνος ἢ κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν πρώτων βιβλίων τοῦ Λίτιου ἀναφερομένων εἰς τὴν διαγραφὴν καὶ τὴν χαρακτηρισμὸν μεγάλων προσωπικοτήτων καὶ σπουδαίων γεγονότων.

Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία ὁδῶν πινῶν τοῦ Ὀρατίου (π. χ. ἐκ τῶν I, 1, 3, 6, 10, 13, 14, 21, 22, 37, II, 1, 7, III, 8, 13, 25, 30).

Ἐπεξεργασία τῶν ἐκάστου ἀναγνωσκόμενων συγγραμμάτων ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων συγγραμμάτων τῶν αὐτῶν λογοτεχνικῶν εἰδῶν. Οὐδερύλλιος καὶ Ὀμηρος. Ὁ Κικέρων ὡς φιλοσοφικὸς συγγραφεὺς. Ὁ Λίτιος ὡς ιστορικός. Ἡ λυρική ποίησις τοῦ Ὀρατίου.

2. Γλωσσικὴ διδασκαλία καὶ γλωσσικαὶ ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν, ὡς ἐν τῇ Ε' τάξει.

2. ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΑ

Τάξις Α'.

Οἰκιακὰ ἐργασία. Ἀπλὸν κέντημα λευκὸν καὶ χρωματιστὸν. Πλέξιμον παιδικῶν ἰδίων εἰδῶν. Ἐπιδιορθώσεις φορεμάτων (ἐμβάλωμα) καὶ περποίων (μαντάρισμα). Στοιχειώδης μαγειρικὴ καὶ παράθεσις τῶν παρασκευαζομένων ἐν ἐφαρμογῇ.

Τάξις Β'.

Οἰκιακὰ ἐργασία. Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἀπλῶν ἀσπροφούρων, ἰδίων νηπιῶν καὶ παιδικῶν. Ἐπιδιορθώσεις φορεμάτων (ἐμβάλωμα). Πλύσις (εὐκαθαρίων, λινῶν, μαλλίνων, μεταξοτῶν καὶ δαντελλῶν). Σιδέρωμα, κόλλησιμα. Στοιχειώδης μαγειρικὴ καὶ παράθεσις τῶν παρασκευαζομένων ἐν ἐφαρμογῇ (συνέχεια). Καθαρισμὸς τῶν μαγειρικῶν καὶ ἐπιτραπέζιων σκευῶν.

Τάξις Γ'.

Οἰκιακὰ ἐργασία. Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἀπλῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων, ἰδίων παιδικῶν. Καθαρισμὸς κηλίδων. Στοιχειώδης μαγειρικὴ καὶ παράθεσις τῶν παρασκευαζομένων ἐν ἐφαρμογῇ (συνέχεια). Διατήρησις τροφίμων καὶ ἐδεσμάτων.

Τάξις Δ'.

Οἰκιακὰ ἐργασία. Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἀπλῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων. Στοιχειώδης μαγειρικὴ καὶ παράθεσις τῶν παρασκευαζομένων ἐν ἐφαρμογῇ (συνέχεια). Τὰ διὰ τὰ νήπια κατὰλληλα ἐδέσματα καὶ ἡ παρασκευὴ αὐτῶν.

Τάξις Ε'.

Οἰκιακὴ οἰκονομία. Αἱ ἀπαραίτητοι εἰς τὴν οἰκοδοσοικονομικὴν γνῶσιν ἐκ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας μετὰ πρακτικῶν ἐφαρμογῶν.

3. Ὑγιεινὴ.

Διὰ τὰς μαθητριάς τῆς Ε' τάξεως (βλέπε σχετικὸν μέρος προγράμματος).

4. Ὡδική.

Διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς τῆς Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως (βλέπε σχετικὸν μέρος προγράμματος).

5. Μαθήματα εἰδικῆς ἐπιδόσεως.

Δι' ὁμάδας ἐκ μαθητῶν (μαθητριῶν), ἰδίων τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ἐκδηλούμενα καταγεφυγῆ κλίσι καὶ ἀξιόλογοι ἐπίδοσι πρὸς ὀριζόμενα μαθήματα (ιστοριοφυλολογικὰ, φυσικομαθηματικὰ, καλλιτεχνικὰ, πρακτικὰ). Ἐπεξεργασία, ἐμβάθυνσις καὶ ἐπιπέδωσις τῆς κατὰ τὰς ὑποχρεωτικὰς ὁδὰς τῶν μαθημάτων διδασχέσης ἄλλης. Ἐφαρμογαὶ καὶ ποικιλία ἐργασία ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ἐξορυτικὴ χρῆσις βοηθημάτων (βλέπε: ἀΚατευθύνσεις καὶ ὁδηγία).

Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὑπογυφείου.

Σχέδιον ὁρολογίου προγράμματος τῶν μαθημάτων τοῦ Γυμνασίου.

Μαθήματα ὑποχρεωτικὰ	Ὁραὶ καθ' ἑβδομάδα						
	Τάξις						
	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Σ	Σύνολον
1) Ὄργανικα.....	2	2	2	2	2	1	11-
2) Ἀρχαία Ἑλλην.	8	8	9	9	9	9	52
3) Νεὴ Ἑλληνικὰ.....	5	4	4	3	3	3	21
4) Γαλλικὰ.....	—	2	4	4	4	3	17
5) Ἱστορίαι.....	2	2	2	2	4	4	16
6) Μαθηματικὰ Κοινωνικὰ.....	3	3	3	3	3	3	18
7) Φυσικομαθηματικὰ.....	3	3	3	3	3	3	18
8) Γεωγραφία.....	2	2	2	1	1	—	8
9) Ὑγιεινὴ.....	—	—	—	1	—	—	1
10) Τεχνικὰ.....	3	2	1	1	1	—	8
11) Ὡδική.....	2	2	1	1	—	—	6
12) Φιλοσοφικὰ προ- παιδεῖα.....	—	—	—	—	—	4	4
Σύνολον ὁρῶν.....	80	80	80	80	80	80	180

13) Γυμναστικὴ καὶ γυμναστικὴ ὤψη. Ὁ δι' αὐτῶν διατεθειμένος χρόνος κατανέμεται κατ' ἀπόρατον τοῦ συνόλου τῶν διατεθειμένων εἰς ἄλλας τὰς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος ἐκ ἀλλαγῶν τῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς, τοῦ τόπου καὶ τῆς ἄλλης σχολικῆς ὤψης.

Μαθήματα προαιρετικὰ.

- 1) Λατινικὰ ἀνὰ 3 ὅρας καθ' ἑβδομάδα εἰς τὰς 4 ἀνωτέρας τάξεις.
- 2) Οἰκοκυρικὰ διὰ τὰς μαθητριάς ἀνὰ 1 ὄραν καθ' ἑβδομάδα εἰς πάσας τὰς τάξεις.
- 3) Ὑγιεινὴ διὰ τὰς μαθητριάς τῆς Ε' καὶ τῆς 1 ὄραν καθ' ἑβδομάδα.
- 4) Ὡδικὴ ἀνὰ 1 ὄραν ἑβδομάδα εἰς τῆς Ε' καὶ Γ' τάξιν.
- 5) Μαθηματικὰ Β' ὀδοῦ καὶ Ἐπιπέδου κατὰ τὰ ἀποτέσματα ἐλευθέρως ἐργασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΣΕΙΣ

1. Κατ' ἀπόρατον τοῦ συνόλου ἐνὸς Γυμνασίου ἑκαδικῶς δικαιολογούμενην (λόγῳ ἰδιαιτέρων συνθηκῶν τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ τόπου, ἢ λόγῳ ἐφαρμογῆς ἀπογευματινῶν ἐλευθέρως ἐργασίας κλπ.) καὶ μετὰ σχετικῆν γνωμοδότησιν τοῦ Ἐκπαιδ. Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, δύναται νὰ γίνῃ διὰ Π. Διατάγματος οἰδημοίσεις τῶν ὁρῶν ὀριζόμενων μαθημάτων. Ἐν πάσῃ ὁμοίᾳ περιπτώσει ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁρῶν τῶν ὑποχρεωτικῶς διδασκόμενων καθ' ἑβδομάδα μαθημάτων δὲν πρέπει νὰ υπερβαίνῃ τὰς τρεῖς ὁδοὺς.

2. Ἡ διδακτικὴ ὄρα ὑπολογίζεται εἰς 40—45 λεπτὰ τῆς ὥρας. Συνεπῶς ἡ καθημερινὴ ὑποχρεωτικὴ ἐργασία ἐν τῷ σχολεῖῳ δύναται νὰ περιορισθῆ εἰς προσημομετρικὰς 4—4 1/2 μόνον πλήρεις ὥρας, τῶν ἀπογευματινῶν ἀφιερμένων ἐλευθέρων διὰ τὴν προαιρετικὴν ἐργασίαν ἐν τῷ σχολεῖῳ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γυμναστικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ τῆς σχολικῆς ἐν γένει ὤψης. Ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ καὶ ὀργάνωσις τῶν ἀπογευματινῶν τούτων, ἐφαρτωμένον κατὰ πολλὸν ἀπὸ τὰς συνθηκῶν καὶ τὰ μέσα ἐκάστου σχολείου, ἐπαρτεῖται εἰς τὴν ἀπόρατον τοῦ συνόλου.

3. Διὰ τὴν προαιρετικὴν ἐργασίαν τῶν τάξεων καὶ τῶν ὁμάδων οἱ μὲν διδάσκοντες ἐργάζονται ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν ὁρῶν τῆς ὑποχρεωτικῆς αὐτῶν ὑπερσίας, οἱ δὲ μαθηταὶ 3, 6 τὸ πολλὸν ὥρας καθ' ἑβδομάδα πέραν τοῦ ὁρίου τῶν ὑποχρεωτικῶν δι' αὐτοὺς μαθημάτων.

4. Πλήρεις καὶ λεπτομερεῖς ὁδηγίαι ἐπὶ τοῦ παρόντος προγράμματος θέλουσι ἐκτεθεῖ εἰς τὰς ἀΚατευθύνσεις καὶ ὁδηγίας τῶν Προγραμμάτων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Νοεμβρίου 1931.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀνωτάτης
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ ἐκ τῆς Παιδείας κλπ. Ὑπουργὸς
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΟΥ